

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hospodaření vybraných měst s rozšířenou působností se zaměřením na daňové příjmy
Financial Management of Selected Municipalities with Extended Powers in Relation to Tax
Revenues

Student: Bc. Markéta Boumová
Vedoucí diplomové práce: Ing. Bc. Jiří Bečica Ph.D.

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Markéta Boumová**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 02 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Hospodaření vybraných měst s rozšířenou působností se zaměřením na
daňové příjmy**
**Financial Management of Selected Municipalities with Extended Powers
in Relation to Tax Revenues**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Vymezení základních územních samosprávných celků
  3. Hospodaření vybraných měst s rozšířenou působností
  4. Komparace a zhodnocení daňových příjmů v rámci jednotlivých měst
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.
PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Majetek krajů, měst, obcí, DSO a PO*. Turnov: Acha obec účtuje, 2010. 258 s. ISBN 978-80-254-5609-5.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Bc. Jiří Bečica, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 25.04.2014

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracoval(a) samostatně.

V Ostravě 25. 4. 2014

A handwritten signature in dark ink, consisting of a stylized 'G' followed by a horizontal line and a small vertical stroke at the end.

OBSAH

1	ÚVOD.....	2
2	VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ	4
2.1	Obecná členění veřejné správy a její charakteristika	4
2.2	Vymezení a postavení obcí.....	7
2.3	Obce a jejich působnost.....	9
2.4	Deskripce města Bohumín	13
2.5	Deskripce města Orlová	16
3	HOSPODAŘENÍ VYBRANÝCH MĚST S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ	19
3.1	Rozpočet obce	19
3.2	Struktura obecních rozpočtů.....	21
3.3	Rozpočtový proces	22
3.4	Hospodaření města Bohumín v letech 2009 – 2013.....	26
3.5	Hospodaření města Orlová v letech 2009 - 2013	31
3.6	Zhodnocení hospodaření měst Orlová a Bohumín	37
4	KOMPARACE A ZHODNOCENÍ DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ V RÁMCI JEDNOTLIVÝCH MĚST	41
4.1	Daň	42
4.2	Správní poplatky	48
4.3	Místní poplatky	51
4.4	Srovnání daňových příjmů jednotlivých měst.....	57
5	ZÁVĚR.....	60
	SEZNAM LITERATURY	63
	SEZNAM ZKRATEK.....	66
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	67
	SEZNAM PŘÍLOH.....	68

1 ÚVOD

Obce jsou základní územní jednotkou státu, mají vlastní majetek a hospodaří dle vlastního schváleného rozpočtu. Postavení obcí je v České republice legislativně vymezeno Ústavou ČR a zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Obce reprezentují veřejné zájmy svých občanů a subjektů, jenž na jejich území působí. Tyto činnosti zajišťují v samostatné a přenesené působnosti.

Tvorba rozpočtu a hospodaření obcí vychází ze zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních samosprávných celků a zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní.

Předmětem diplomové práce bude vývoj daňových příjmů u dvou obcí s rozšířenou působností. Města s rozšířenou působností, která byla pro zpracování diplomové práce vybrána jsou Bohumín a Orlová. Základem práce budou teoretické souvislosti, které budou následně využity ke zkoumání praktických aspektů a díky komparaci vybraných obcí bude možné zhodnotit daňové příjmy.

Cílem diplomové práce bude přiblížit hospodaření vybraných měst s rozšířenou působností se zaměřením na vývoj daňových příjmů ve sledovaném období 2009–2013, ve kterých bude podrobně sledován vývoj jednotlivých výnosů z daní, místních a správních poplatků.

Diplomová práce bude tvořena celkem pěti kapitolami, z nichž hlavními kapitolami budou druhá, třetí a čtvrtá. První kapitola je úvodem k diplomové práci. Druhá kapitola bude zaměřena na teoretické vymezení územně samosprávných celků. Zde budou popsány historické souvislosti, samostatná a přenesená působnost obcí. Definice měst s rozšířenou působností a samotná deskripce měst Bohumín a Orlová.

Třetí kapitola bude obsahovat hospodaření vybraných měst. Součástí této kapitoly bude tabulkové a grafické zobrazení, pro lepší orientaci v textu. Následně budou veškeré zjištěné rozdíly interpretovány v porovnání obou měst.

Čtvrtá kapitola bude kapitolou praktickou, která se zaměří na komparaci daňových příjmů. Budou zde popsány daňové příjmy, které mají na rozpočty nejvýznamnější vliv. Součástí této kapitoly bude zároveň vyzdvižení rozdílů, které mezi oběma městy jsou.

Práce bude vycházet z následujících hypotéz:

Hypotéza 1 - přímé daně, jakožto jedna ze složek daňových příjmů, tvoří nejvýnosnější část celkových daňových příjmů.

Hypotéza 2 - místní poplatky měst Orlová a Bohumín mají ve sledovaném období rostoucí charakter.

V práci bude použita metoda časové komparace, která bude uplatněna ve třetí a čtvrté kapitole diplomové práce. V této části budou porovnávány příjmy a výdaje v letech 2009–2013. Díky této metodě bude možné sledovat vývoj příjmů a výdajů, což poskytne obraz o celkovém hospodaření obou měst.

V závěru bude shrnuto zhodnocení celé diplomové práce a verifikace zkoumaných hypotéz.

Diplomová práce bude vycházet z odborné knižní literatury, která se zaměřuje na problematiku daní, dále pak literatura spojená s územně samosprávnými celky, konzultací s příslušnými úředníky jednotlivých úřadů a dostupných internetových zdrojů.

Diplomová práce vychází z platné legislativy k datu 31. 3. 2014.

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

V každé zemi najdeme rozdíly ve struktuře veřejné správy, jejího financování a postavení územní samosprávy, ale i přesto je možné definovat znaky, které jsou společné. Často se můžeme setkávat s tím, že v praxi dochází mezi laickou, ale i odbornou veřejností k rozdílnému definování pojmů, které mohou být spojeny s nepřesnými překlady cizojazyčné literatury, nebo lišícími se definicemi jednotlivých struktur veřejné správy.

2.1 Obecná členění veřejné správy a její charakteristika

Pohled na veřejnou správu a její strukturu je možný ze dvou hledisek:

- první pohled člení veřejnou správu na:
  - státní správu a
  - územní samosprávu (územní, zájmová),
- druhý pohled vychází z hlediska geografického a dělí se na:
  - místní,
  - ústřední a
  - územní správu.

První kritérium nám dává možnost vymezit veřejnou správu jako systém, který je tvořen dvěma hlavními oblastmi. Tyto oblasti se dělí na státní správu a veřejnou samosprávu. Státní správa je vykonávána státem, a to buď přímo, nebo zprostředkovaně. Veřejná samospráva bývá často vymezena jako delegování správy na jiné, nestátní subjekty. Samosprávu je tedy možné označit jako decentralizovanou a demokratickou. Samospráva může realizovat své úkoly samostatně, na vlastní jméno a s vlastními prostředky, za předpokladu dodržování zákonem stanovených předpisů. Samospráva může mít podobu územní nebo zájmové samosprávy. Územní samospráva zabezpečuje zájmy určitého území, zájmová samospráva zastupuje především zájmy osob, které jsou spojeny společnými zájmy (např. profesní komory).

Územní veřejná správa je vymezena jako ta část veřejné správy, jejíž činnost je realizována pomocí příslušných územně administrativních jednotek, na které se stát dělí. V souvislosti s územní správou se někdy můžeme setkat i s pojmem místní správa, která tvoří

nejnižší úroveň územní veřejné správy. V případě, že je územní veřejná správa vytvořena pouze na jedné úrovni, pak územní a místní správa splyne.

V jednotlivých státech se konkrétní modely uspořádání územní veřejné správy a samosprávy odvíjí od řady faktorů jako jsou třeba zvyky, politický systém a řada dalších.¹

Samotný vývoj územní samosprávy je úzce spjat s vývojem a úlohou státu. Proto vznikaly geograficky menší územní oblasti, které splňovaly požadavky obyvatel k užší komunikaci mezi občanem a státem. Tyto oblasti vznikaly i z kulturních, jazykových nebo ekonomických faktorů, kdy se např. lidé usídlovali na křižovatkách obchodních cest. Vytvořená sídla začala spojovat jejich geografická poloha, kulturní, ekonomické či jazykové důvody a takovým způsobem se vytvořily první regiony, které se postupem vývoje staly základem pro vznik vyšších stupňů územní samosprávy.²

Vznik územní samosprávy:

- **přírozeně** - jako obce, města, municipality s větším či menším počtem obyvatel sídlících na stejném území. Obec tvoří základ společnosti, která sdružuje občany mající v obci své bydliště, nebo zde vytvářejí ekonomické aktivity. V současném pojetí je obec základním stupněm samosprávy a pro své občany zabezpečuje některé statky a služby.
- **uměle** - vznik je podmíněn vůlí státu, kde jako vyšší stupeň územní samosprávy na regionální úrovni vytváří společenství obyvatel více měst nebo obcí v dané lokalitě a propojuje jejich společné zájmy na střední úrovni. Stejně jako obce zajišťují i tyto regiony pro své občany některé veřejné statky a služby. Jejich vznik se pojí k 70. letům 20. století, které souvisejí s posílením role vyšších stupňů územní samosprávy a zároveň s nutností snižovat rozdíly mezi regiony. V současné době se tak regionální politika dostává do popředí zájmu v oblasti hospodářské politiky státu.

---

¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

² PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

První zmínky o existenci místní samosprávy jsou zaznamenány již ve starém Řecku a Římě, kdy se ve 12. století měšťané snažili získat na panovníkovi určitou nezávislost pro města. Středověká města tvořila poměrně autonomní hospodářské celky, které měly různé výsady jako např. právo vybírat mýtné, vařit pivo, celní právo a další. S postupem času došlo na akcízy, což byly daně z prodeje, dávky za použití tržiště. Samozřejmostí bylo odvádět část takto vybraných prostředků panovníkovi.

Především hanzovní města se stala velmi bohatými jako např. Lübeck nebo Hamburk, a proto získala statut městské republiky. Důležitou podmínkou rozvoje měst byla jejich výhodná poloha, která se týkala především přístavů nebo křižovatek obchodních cest. Během tohoto historického vývoje docházelo ke značným rozdílům mezi jednotlivými městy, kterým z těchto rozdílů plynou možnosti dosažení příjmů a zvýšení rozsahu poskytovaných služeb obyvatelům.

V 18. a 19. století docházelo ke zpomalení rozvoje, nejen měst z důvodu jejich izolace a samostatnosti, ale i státu. Tímto vývojem došlo k rozdělení měst na bohatá a chudá, která nedokázala obyvatelům zajistit ani základní služby. Následně pak docházelo k nežádoucí migraci obyvatel a také kapitálu mezi městy a regiony.

Polovina 19. století pak mění dosavadní postavení měst, protože docházelo k postupnému omezení jejich autonomie a centralizace spojené se změnami pojetí státu z pohledu ekonomické teorie.

Začátkem 20. století zejména v období po Velké hospodářské krizi, se značné rozdíly mezi regiony a městy přestaly považovat za sociálně spravedlivé, a proto se stát snažil pomocí své politiky tyto rozdíly eliminovat.

Druhá polovina 20. století se pojí s rostoucí úlohou územní samosprávy, měst a jejich financování. Města se během svého vývoje setkávala s vlnami migrace obyvatel. Z tohoto pohledu na jedné straně docházelo k decentralizaci a přesunu pravomocí zejména na města a obce, ale zároveň na straně druhé zde existoval problém nedostatku finančních prostředků a docházelo k zadlužování, což vedlo ke zvyšování deficitu nejen jednotlivých měst, ale celého státu.

Jednotlivé státy se snažily zabránit zadlužování redukcí transferů ze státních rozpočtů do municipálních rozpočtů. Současně s tím pokračoval přesun odpovědnosti za poskytování některých služeb na nižší územní celky. Tato situace opět vyvolala značné finanční nároky na rozpočty územních samospráv. Všechny tyto podněty následně vyústily až k tomu, že jednotlivé země v posledních desetiletích přistoupily k reformám územní veřejné správy.³

2.2 Vymezení a postavení obcí

Dnešní stále modernější společnost můžeme vidět jako bohatě diferencovaný celek s určitou vnitřní strukturou. Jako základní jednotka tam vystupují rodiny, domácnosti, zájmové a společenské organizace a další hospodářské a ekonomické jednotky. Jako základ takového územního uspořádání vidí běžný občan především stát. Tato představa vychází z 18. a 19. století, kdy si absolutistické státy pod záštitou demokracie přisvojily mnoho funkcí, které původně náležely obcím. I v tomto případě je za základ považován jednotlivec, který vystupuje v roli občana. Díky této roli občana se jedinec účastní na demokratickém uspořádání společnosti a mohou tak být uplatněna jeho občanská práva a povinnosti. Z tohoto pohledu je sdružení občanů v rámci obce základem demokratického státu celou svou strukturou, tj. sdružování obcí do vyšších územních celků a nakonec státu. Tímto je dána specifická úloha obce ve státě a celé společnosti.⁴

Obec lze definovat, jako základní územní samosprávný celek, který vymezuje území obce hranicemi, a ve kterém žije společenství občanů. V mnoha případech se stává, že se obce dopustí formální chyby, kdy se územní působnost definují katastrem obce, respektive katastrálním územím. Katastrální území malých obcí je zpravidla totožné s administrativním územím. U větších obcí může dojít k tomu, že se skládá z více katastrálních území. Ve veřejné správě je spojeno katastrální území v oblasti geodzie a kartografie. Nejedná se však o pojem pojící se s obecnou samosprávou.⁵ V právních vztazích má obec postavení právnické osoby a s tím spojenou právní subjektivitu. Jako obce označujeme ty historicky vzniklé

---

³ PROVAZNÍKOVÁ, Romana.. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

⁴ KALA, Václav. a kol. *Správa a samospráva obce*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1992. 111 s. ISBN 80-206-0237-2.

⁵ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, 399 str. ISBN 978-80-7201-665-5.

územní samosprávné celky, které měly statut obce ke dni 12. 11. 2000. V současnosti je zákonem stanovena podmínka pro vznik obce, a ta vychází z následujících požadavků:

- obce mají vlastní katastrální území a
- počet obyvatel vyšší než 1000, ale i přesto najdeme obce, které nesplňují podmínku.⁶

Každá obec figuruje jako samostatná účetní jednotka, která je v rámci své působnosti oprávněna k vlastnění majetku a k účelnému nakládání s tímto majetkem ve prospěch obce, jejího rozvoje a k uspokojování potřeb svých občanů. Z titulu postavení obce musí brát zřetel na ochranu veřejného zájmu.

Znaky charakterizující obec jsou:

- vlastní území,
- obyvatelé,
- právní subjektivita,
- tvorba a vydávání právních předpisů,
- právo nakládat s vlastním majetkem,
- hospodařit podle schváleného rozpočtu.⁷

Spolupráce mezi obcemi, kraji a státem

Obecně platí, že jednotlivé orgány všech veřejnoprávních korporací mají spolupracovat a udržovat vzájemnou součinnost. Z tohoto vztahu vyplývá povinnost poskytování údajů bezplatně, a to pro výkon zákonné působnosti mezi státem, kraji a obcemi, pokud se nejedná o informace, u kterých je nutná povinnost mlčenlivosti. V Ústavě ČR je stanoveno, že všechny veřejnoprávní korporace jsou založeny mocí zákonodárnou a z jejich poslání je patrné, že se jedná o část moci, která má sloužit potřebám občanů. V rámci územní samosprávy je pak obec považována za základní jednotku a vtaž ke kraji jako k vyššímu územnímu samosprávnému celku zde není definován jako vztah nadřízeného k podřízenému. Ve vztahu obce a státu má obec poměrně velké autonomní postavení, ve kterém stát může zasahovat do činnosti obce pouze v případech, které znamenají ochranu zákona, a to pouze zákonem stanoveným způsobem.

---

⁶ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, 399 str. ISBN 978-80-7201-665-5.

⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, 399 str. ISBN 978-80-7201-665-5.

Obce mají v rámci své působnosti právo na ochranu své samosprávy u moci soudní, a to v případě, že by došlo k nesprávným zásahům moci výkonné státní, a to z pravidla u krajských soudů a u Ústavního soudu v případech, kdy chce obec podat stížnost ústavní. Co se týká oblasti přenesené státní správy je podstatné znění jednotlivých zákonů. Dle tohoto rozdělení může být obec podřízena jak orgánům kraje, tak i orgánům státu. Obec je tedy povinna respektovat a dodržovat i interní normativní akty nadřízených orgánů, a to jak usnesení vlády tak i směrnice ústředních správních úřadů zveřejněných buďto písemně, nebo ve Věstníku vlády pro orgány krajů a obcí, dále také návrhy opatření a rozhodnutí krajského úřadu, která byla vykonána v rámci kontroly výkonů přenesené působnosti.⁸

2.3 Obce a jejich působnost

Za působnost můžeme považovat činnosti subjektu veřejné správy, která upravuje vymezené společenské vztahy (věcná působnost), na daném území (územní působnost), je poskytována vybranému okruhu osob (osobní působnost) a odehrává se v určitém čase (časová působnost).⁹

Věcná působnost obcí

Věcnou působnost lze definovat jako určitou oblast společenských vztahů, které jsou součástí veřejné správy a jsou spravovány a upravovány daným subjektem veřejné správy do jehož působnosti jeho činnost spadá. Obec a její fungování se řídí Ústavou ČR a zákonem o obcích č. 128/2000 Sb., který na obce přenesl určité práva a povinnosti za účelem vykonávání samostatné a přenesené působnosti. Tradičně bývá působnost veřejné správy rozdělena na vrchnostenskou a nevchnostenskou, přičemž vrchnostenská správa má vždy veřejnoprávní podstatu, od které se odvíjí to, že vystupuje jako veřejnoprávní subjekt, jenž je nadřazen ostatním, kterým jejich práva a povinnosti reguluje nebo jim naopak ukládá určité povinnosti bez ohledu, zda s tímto souhlasí, či nikoli. V rámci svých pravomocí může používat legální násilí. To vše za předpokladu respektování zákonů a Ústavy ČR.

---

⁸ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, 399 str. ISBN 978-80-7201-665-5.

⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, 399 str. ISBN 978-80-7201-665-5.

V nevrchnostenské správě je v právních vztazích obec rovna ostatním subjektům. Týká se to převážně hospodaření s majetkem, bytové výstavby, pečovatelské funkce atd. S nadsázkou je možno uvést, že obec může vše, co není zákonem zakázáno. I zde ovšem existují určitá omezení, která je nutno dodržet.¹⁰

Od samostatné působnosti se přenesená působnost liší především v tom, že je pro obce diferencovaná, a to je dáno především rozhodnutím státu. S tím jsou spojeny také odpovídající správní kapacity jednotlivých úřadů a objem finančních prostředků, který jednotlivé obce do svého rozpočtu obdrží. Velmi často se stává, že problémy vznikají především v okamžiku, kdy obce neví, zda konkrétní činnost spadá do výkonu samosprávy, nebo do přenesené působnosti státní správy. Z tohoto důvodu se klade důraz na fungující veřejnou správu, kdy je z pohledu občana jedno, zda danou činnost vykonává státní správa či samospráva. Důraz je tedy kladen na úspěšnost při správě společnosti. Zákon o obcích § 35 popisuje samostatnou působnost pouze demonstrativním výčtem. Ovšem toto ustanovení je natolik rozsáhlé, že nelze jednoznačně zařadit zájmy sloužící potřebám obce.

Samostatná působnost obcí

Do samostatné působnosti obce spadají činnosti, které jsou vykonávány v zájmu obce a jejích občanů, pokud nejsou tyto záležitosti svěřeny zákonem státu, krajům nebo jestliže se nejedná o přenesenou působnost. Samostatná působnost je vymezena v jednotlivých zákonech. Podle zásady dobrého hospodaření musí obec hospodařit účelně a chránit svůj majetek. Majetek obce je možné definovat jako obecný statek, jestliže slouží k uspokojování potřeb jednotlivce. V případě, že slouží k uspokojování potřeb všech občanů, jako např. veřejné osvětlení, parky nebo obecní silnice, je možné tento statek označit jako veřejný. V rámci hospodaření s obecním majetkem má územní samospráva stejné postavení jako jiné právnické osoby. Na základě zákona zde však existují určité majetkoprávní úkony, které je nutno dodržovat. Jedná se především o zadávání veřejných zakázek, které podléhají právní regulaci.¹¹

---

¹⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, 399 str. ISBN 978-80-7201-665-5.

¹¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, 399 str. ISBN 978-80-7201-665-5.

Za samostatnou působnost je považováno rozhodování podložené Ústavou ČR, např. schválení programu rozvoje dané obce, územního plánu obce, či regulačního plánu. Jako další lze uvést zřizování příspěvkových organizací a organizačních složek, kterými bývají zpravidla školská zařízení. Mezi další práva, která na obce stát přenesl, patří vydávání obecně závazných vyhlášek nebo zřízení městské policie a mnoho dalšího. Obec dále v samostatné působnosti pečuje v souladu s místními předpoklady a místními zvyky, které jsou základem pro vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a uspokojování potřeb občanů ve veřejném zájmu. Jedná se především o potřeby, které jsou spojeny s bydlením, ochranou a rozvojem zdraví, zajištění dopravy a spojů, služby spojené s poskytováním výchovy a vzdělávání, uspokojování kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.¹²

Samostatná působnost zajišťuje právní rovnost všech obcí, ale nevylučuje materiální nerovnost, která je spojena s rozpočtovými možnostmi jednotlivých obcí na realizování samostatné působnosti. V tomto ohledu jsou zvýhodněna velká města, která mají vyšší rozpočet, neboť mohou jednat více samostatně, než obce s malými rozpočty.

Přenesená působnost obcí

Mezi povinnosti v přenesené působnosti pak spadají úkoly, které obec plní pro stát. Obcím byly tyto úkoly svěřeny především z toho důvodu, že jsou nejbližší svým občanům, a proto by měly nejlépe vědět, co obyvatelé potřebují. Obce vykonávají statní správu v přenesené působnosti v rozsahu, který stanovují zákony. Obec se dále řídí právním řádem, usneseními vlády, směrnicemi ústředních správních úřadů. Jako příklad lze uvést výkon státní správy na úseku hospodaření s byty, školství, dopravy a silničního hospodářství, obrany státu, zemědělství, kultury atd.¹³

Vykonávání samostatné působnosti je pro obce nejen právem, ale zároveň i povinností. Obec zodpovídá za vykonávání přenesené působnosti státu. Přenesená působnost musí být vykonávaná řádně, protože občané mají nárok na fungující veřejnou správu,

---

¹² ŠELEŠOVSKÝ, Jan a Robert JAHODA. *Veřejné finance v ČR a EU*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, 170 s. ISBN 80-210-3410-6.

¹³ ŠELEŠOVSKÝ, Jan a Robert JAHODA. *Veřejné finance v ČR a EU*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, 170 s. ISBN 80-210-3410-6.

a to především pokud jsou díky ní realizována jejich práva jako např. výplata sociálních dávek.¹⁴

V ČR rozlišujeme:

- všechny obce,
- obce s matričním úřadem,
- obce se stavebním úřadem,
- obce s pověřeným obecním úřadem,
- obce s rozšířenou působností,
- statutární města,
- Brno se zvláštní přenesenou působností,
- Praha s působností kraje.¹⁵

Obce s rozšířenou působností

Obec s rozšířenou působností můžeme vymezit jako orgán poskytující přenesenou působnost pro více obcí v rozsahu, který je stanoven zákonem a ve správních obvodech daných vyhláškou Ministerstva vnitra ČR. V současné době je obcí s rozšířenou působností celkem 205. Během 2. etapy reformy veřejné správy zanikly okresní úřady a jako náhrada nově vznikly od 1.1. 2003 obce s rozšířenou působností a převzaly většinu jejich působností. Na základě původních předpokladů se vycházelo ze skutečnosti, že nedojde k vytvoření nové kategorie obcí s přenesenou působností, ale že působnost okresních úřadů bude převedena na obce s pověřeným obecním úřadem a jejich počet se tím sníží na cca 250. V rámci tohoto procesu však nakonec došlo k vytvoření nové kategorie obcí s rozsáhlou mírou výkonu přenesené státní správy, protože obce s pověřenými obecními úřady nemohly z důvodu ekonomických, personálních, ale i materiálních tuto agendu převzít.¹⁶

Diplomová práce se zaměřuje na dvě vybraná města s rozšířenou působností Bohumín a Orlová. Obě města jsou součástí Moravskoslezského kraje.

---

¹⁴ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, 399 str. ISBN 978-80-7201-665-5.

¹⁵ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, 399 str. ISBN 978-80-7201-665-5.

¹⁶ KOUDELKA, Zdeněk, *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, 399 str. ISBN 978-80-7201-665-5.

2.4 Deskripce města Bohumín

Město Bohumín je městem s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem. Do jeho správního obvodu spadá město Rychvald a Dolní Lutyně. Postavení a působnost města upravuje zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Obec je spravována 23 členným zastupitelstvem města.

Zastupitelstvo zřizuje následující výbory:

- výbor finanční,
- výbor kontrolní.

Dalším orgánem je 7 členná rada města, která zřizuje následující komise:

- komise pro výchovu a vzdělávání,
- komise kultury,
- komise sportu,
- majetková komise,
- bytová komise,
- komise sociální,
- komise bezpečnostní,
- komise pro občanské záležitosti,
- komise životního prostředí,
- komise pro územní rozvoj,
- komise pro rozvoj městských částí - Starý Bohumín, Skrečon, Záblatí, Pudlov, Vrbice, Šunychl.

V čele města stojí starosta Ing. Petr Vícha. Jako ostatní obce má i město Bohumín vlastní majetek, příjmy a hospodaří podle vlastního rozpočtu. V právních vztazích vystupuje svým jménem a nese plnou zodpovědnost, která z těchto vztahů vyplývá. Město Bohumín vykonává činnosti samostatně a při výkonu této samostatné působnosti se řídí zákonem a souvisejícími právními předpisy vydanými na základě zákona. V oblasti samostatné působnosti se zaměřuje na plnění úkolů, které mu byly svěřeny zastupitelstvem města nebo radou města, pomáhá výborům a komisím. V přenesené působnosti vykonává statní správu až na výjimky, které spadají do působnosti jiného orgánu města.

Město Bohumín leží v severní části Moravskoslezského kraje a sousedí s Polskem. Díky této poloze má město výhodnou strategickou polohu nejen v regionu, ale taky v celé republice. Nachází se na soutoku řek Odry a Olše a na křižovatce železničních tratí. Město leží v Ostravské pánvi. Rozloha města je 3 109 hektarů a územní je rovinaté. Nejvyšší bod města je položen v nadmořské výšce 248 m nad mořem a je pojmenován jako Záblatský kopec. Naopak nejnižší místo města se nachází na soutoku Odry a Olše, kde Olše míjí hranice s Českou republikou. S polohou 189 m nad mořem se jedná i o nejnižší bod v Moravskoslezském kraji.

Město Bohumín mělo k 1. 1. 2013 celkem 21 726 obyvatel. Město se dělí celkem na sedm městských částí, který byly pojmenovány následovně: Nový Bohumín, Starý Bohumín, Skřečoň, Záblatí, Pudlov, Vrbice a Šunychl. Z názvu je patrné, že se původně jednalo o samostatné obce, které vznikaly a postupně se vyvíjely od 13. století. První písemná zmínka pochází již z roku 1256 a vztahuje se ke vsi Bogun.

Z historického pohledu mělo město Bohumín již od založení významnou strategickou polohu, kterou si udrželo do současnosti. Od 12. století procházely městem významné křižovatky obchodních cest. Solná stezka, která vedla z Moravy do Krakova, dále Jantarová stezka, která směřovala z tehdejších Uher do Těšína a pokračovala k Baltu. Procházela tudy i cesta z Prahy do Krakova. Původní osada vznikla na frekventovaném místě, které bylo výhodné svým přechodem přes řeku. V 15. století byl přes řeku postaven most, který mnohokrát strhla rozvodněná řeka Odra. Během rozvoje obchodu docházelo ke zvyšování počtu osadníků, takže osada původně nesoucí jméno Bogun, byla za vlády Přemysla Otakara II. považována za velkou vesnici. První písemná zmínka se vztahuje k dnešní městské části Starý Bohumín. Z původního názvu Bogun můžeme odvodit, že se jednalo o slovanské sídlo. S velkou jistotou je předpokládáno, že osada byla osídlena mnohem dříve, než je dochovaná první písemná zmínka.

Dnešní podobu získalo město v roce 1974. Město Bohumín společně s Ostravou a dalšími městy tvoří průmyslovou oblast regionu. Na území města působí několik významných podniků, které zaměstnávají velkou část ekonomicky aktivních obyvatel nejen z Bohumína, ale i okolních měst. K největším prosperujícím firmám patří:

- Bekaert, s.r.o., - tato společnost podniká v oblasti výroby za studena tažených ocelových drátů s povrchovou úpravou;

- Bochemie, s.r.o., - je výrobcem desinfekce, fungicidů, prostředků pro povrchovou úpravu kovu, akumulátorových hmot a chemických specialit. Historie značky sahá až do roku 1904 a v Evropě zaměstnává kolem 730 pracovníků;
- Bonatrans, a.s., - je společnost, jejíž výrobky se využívají v osobní, železniční, městské, ale i nákladní dopravě. Ke konci roku 2012 zaměstnávala společnost 1 310 pracovníků;
- České dráhy - železniční stanice a lokomotivní depo;
- Rockwool, a.s., - je výrobcem a dodavatelem výrobků, systému a řešení na bázi kamenné minerální vlny, které zvyšují energetickou účinnost a protipožární bezpečnost budov;
- Železářny a drátovny Bohumín, a.s. – je strojírenská společnost, která se dělí na tažírnu nepatentovaného a patentovaného drátu, ocelové kordy, lanárnu, pérovnu a drátěnou výrobu.

Městem protéká řeka Odry, která se postarala obyvatelům města o nejedno překvapení. Milovníci přírody mohou během procházek obdivovat pozoruhodné zákoutí hraničních meandrů, které jsou domovem mnoha živočichů, např. vyder, bobrů nebo ledňáčeků. Jako zajímavost lze uvést občasné nálezy kosterních pozůstatků mamutů, které byly nalezeny v blízkosti řeky Odry. V roce 2004 byl objeven v blízkosti řeky Odry v městské části Kopytov hraniční kámen, který se stářím datuje k období Marie Terezie. U hraničního přechodu Bohumín-Chalupki začínají meandry, které se vinou se širokou říční nivou v délce 7 km až k soutoku řek Odry a Olše. Pravý břeh řeky Odry s Kališovými jezery a mokřady slepých ramen jsou výjimečné nejen faunou, ale i flórou. Z tohoto důvodu byla tato oblast zapsána do národního seznamu oblastí zvláštní ochrany jako „Meandry dolní Odry” a jedná se o chráněnou přírodní památku. V samotném centru města Bohumín se nachází park Petra Bezruče, který učaruje a poskytne díky svému příjemnému prostředí odpočinek nejen občanům města. Park byl založen v roce 1907 na bývalé bažantnici zemským hejtmanem Jindřichem Larich-Mönnich. Dodnes se dochoval základní kámen, který je umístěn u vstupu do parku. Původně se jednalo o park anglický, postupem času však dostal nynější podobu. Ale i přes změny se park řadí mezi bohumínské skvosty kvůli rozmanitosti výskytu dřevin.

Je zde zaznamenáno na šedesát různých druhů keřů a stromů. Uprostřed parku se nachází monumentální Pomník padlých, který je věnován obětem obou světových válek.¹⁷

2.5 Deskripce města Orlová

Město Orlová je městem s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem. Do jeho správního obvodu spadá město Petřvald u Karviné. Postavení a působnost města upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Obec je spravována 35 členným zastupitelstvem města.

Zastupitelstvo zřizuje následující výbory:

- výbor finanční,
- výbor kontrolní,
- osadní výbor Zimný důl-Lazy,
- osadní výbor Výhoda,
- výbor pro řešení budoucnosti SMO a.s. Orlová,
- výbor pro národnostní menšiny.

Dalším orgánem je 11 členná rada města, která zřizuje následující komise:

- komise k ověřování znalostí místopisů, právních předpisů upravujících taxislužbu a ochranu spotřebitele a znalosti obsluhy taxamtru řidiči taxislužby na územní města Orlová,
- bytová komise pro přidělování bytů v DPS,
- komise zdravého města a MA21.

Rada města má v současné době pouze 10 členů, neboť radní Radim Adamus byl vzat do vazby kvůli podezření z nezákonné legalizace trvalého pobytu cizinců. Z tohoto důvodu je toto místo dočasně neobsazené.

V čele města stojí starosta, kterým je Dr. Jaromír Kuča. Jako ostatní obce má i město Orlová vlastní majetek a s tím související příjmy. Hospodaří dle vlastního schváleného

---

¹⁷ Město Bohumín: *O městě*. [online] Město Bohumín [26. 11. 2013] Dostupné z: <http://www.mesto-bohumin.cz/cz/o-meste/>

rozpočtu. V právních vztazích vystupuje svým jménem a nese plnou zodpovědnost, která z těchto vztahů vyplývá. Své záležitosti spravuje výhradně samostatně a při výkonu této samostatné působnosti se řídí zákonem a souvisejícími právními předpisy vydanými na základě zákona. V oblasti samostatné působnosti se zaměřuje na plnění úkolů, které mu byly svěřeny zastupitelstvem města nebo radou města a pomáhá výborům a komisím. V přenesené působnosti vykonává statní správu až na výjimky, které byly svěřeny do působnosti jiného orgánu města.

Město Orlová je součástí karvinského okresu. Území města Orlová leží v nadmořské výšce 200-300 m nad mořem a je součástí provincie Západních Karpat, soustavy Severní Vněkarpatské sníženiny a řadí se do celku Ostravské pánve. Dále se území města řadí do ostravsko-karvinského revíru a představuje nejvýznamnější zásoby černého uhlí na území ČR. Město Orlová se nachází mezi vyššími akumulárními terasami Odry, Olše a Ostravice.

Terén Orlové je velmi členitý a osu tvoří území Orlovské, Petřvaldské a Doubravské Stružky. Tato oblast je samozřejmě protkána množstvím menších potoků a potůčků. Město Orlová se člení na městské části Orlová-Lutyně, Orlová-Město, Orlová-Poruba a Orlová-Lazy. Vlivem poddolování, které se týká především části Město a Lazy, dochází k tvarové a výškové nestálosti.

Město Orlová mělo k 31. 12. 2013 celkem 30 722 obyvatel.

Historie města je dána první písemnou zmínkou, která pochází z roku 1223 a souvisí s listinou vratislavského biskupa Vavřince. Název Orlová byl poprvé uveden v roce 1227. Významnou stavbou je benediktýny vybudovaný orlovský klášter z roku 1291. Ten se stal sídlem opatství, které po stránce hospodářské podstatně ovlivňovalo region až do roku 1560. Během období středověku byla Orlová zemědělskou obcí, ve které se prosadila i řemeslná výroba, a to zvláště plátenictví. Zásadní zlom nastal v 19. století, kdy se díky aktivitám rodu Rothschildů začalo s těžbou černého uhlí. Během tohoto období došlo k významnému nárůstu populace a s tím i související změna zástavby obce. První pokusy, které jsou spojeny s těžbou uhlí, se datují kolem roku 1817. S průmyslovým rozvojem přišel i rozmach kulturní. Během 20. století se město stalo centrem českého a polského školství a také sídlem nejednoho kulturního či sportovního spolku.

Dříve celé území Karvinska pokrývaly lesy. V okolí města Orlová se nachází značný počet odkalovacích, sedimentačních nádrží a jejich flóra je poměrně chudá pouze místy se nacházejí porosty rákosin, které jsou vhodné především pro ptactvo. Mezi zajímavá místa patří zámecký park, který je památkově chráněným objektem a kulturní památkou. Park má rozlohu 4,5 hektaru. V parku se nachází několik obřích jasanů, jejichž stáří se odhaduje na cca 300–335 let. Během této doby byly stromy silně poškozeny, a z tohoto důvodu jsou speciálně ošetřeny. Park byl součástí Orlovského zámku, který byl vybudován v roce 1765. V roce 1902 byla ze zámku zřízena nemocnice a park tak plnil funkci odpočinkového zázemí pro pacienty. Na následky poddolování musel být však v roce 1974 zámek zbourán.

Shrnutí kapitoly

Tato kapitola se skládá ze dvou stěžejních částí, první se zaměřuje na teoretické vymezení územně samosprávných celků a druhá na deskripci měst Bohumín a Orlová.

Vývoj územní samosprávy má velmi úzkou návaznost na vývoj a úlohu státu. Z historického hlediska procházela územní samospráva rozporuplným vývojem. Nejstarší prvky místní samosprávy pocházejí již z období starého Řecka a Říma.

Na základě stanovené působnosti a ekonomických podmínek vykonává územní samospráva veřejnou správu na menším území jako obec či kraj. Obec je možné vymezit, jako základní územní samosprávný celek, ve kterém žije společenství občanů a je od ostatního území vymezen hranicí obce. Legislativně se obce řídí zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích.

Druhá část této kapitoly je zaměřena na deskripci měst Bohumín a Orlová. V této části jsou obsaženy základní informace o obou městech, jako např. počet obyvatel, počet členů zastupitelstva a rady měst. Následná část je věnována popisu historického a územního vývoje.

3 HOSPODAŘENÍ VYBRANÝCH MĚST S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

Zabezpečení odpovídajících finančních prostředků je hlavním úkolem jak obecních, tak krajských úřadů. Nejnižší složkou veřejných financí na municipální úrovni je rozpočet obce. Zásadní práva a povinnosti obcí a krajů, které jsou spojeny s financováním jsou definovány v Ústavě ČR. Obecní finanční systém vychází ze zákonů č. 128/2000 Sb., o obcích č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, a č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Při vzniku krajů se soustava veřejných rozpočtů rozšířila o krajské rozpočty, z tohoto důvodu byl přijat zákon pro hospodaření územní samosprávy, který bývá také označován jako malá rozpočtová pravidla, která se vztahují na hospodaření obcí, krajů a obcí s rozšířenou působností. Tato malá rozpočtová skladba má velmi úzké vazby na zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Úkolem obou výše uvedených zákonů je dosažení efektivnosti v oblasti nakládání s prostředky veřejných rozpočtů. Součástí zákona je také stanovení podmínek pro zakládání právnických osob územních samosprávných celků.

3.1 Rozpočet obce

Obec díky svému schválenému rozpočtu zajišťuje pro své obyvatele činnosti jak v přenesené, tak v samostatné působnosti. Přenesená působnost je dána rozhodnutím státu, podle svěřených činností se pak různí i výše finančních prostředků, které plynou do rozpočtu obcí. Nejvíce se tato problematika dotýká obcí s rozšířenou působností či obcí s pověřeným obecním úřadem. Stát hradí těmto druhům obcí zvýšené náklady, které jim vznikají při výkonu dodatečné agendy.

Veřejné statky, které jsou poskytovány na municipální úrovni jako součást přenesené či samostatné působnosti je možné rozčlenit do následující čtyř základních oblastí:

- poručnícké statky,
- celostátní veřejné statky,
- místní veřejné statky,
- zpoplatněné veřejné statky.

Za **poručnícké statky** se považují statky, o kterých obyvatele obce nemohou rozhodovat. Z tohoto důvodu probíhá zajištění těchto statků příkazovým způsobem. Stát

přenáší činnosti zajištění na obce, ale zároveň si nechává prostor pro kontrolu nad rozsahem a kvalitou poskytovaných statků a služeb.

Za **celostátní veřejné statky** jsou považovány takové statky, které jsou spotřebovávány všemi obyvateli a nikomu nemůžeme zabránit v jejich spotřebě. V tomto případě není možné měřit podíl jednotlivce na spotřebě a jeho spotřeba neomezuje možnost spotřeby i ostatními obyvateli.

Místní veřejné statky ukazují statky, u kterých je spotřeba omezena na potřeby místních obyvatel. Jedná se především o čisté veřejné statky jako např. městská policie, hasičské sbory, místní komunikace, veřejné parky a podobně. Obce přispívají na jejich financování ze svých rozpočtů. Obce samy specifikují, jestli budou jednotlivé statky součástí poplatkových služeb nebo se obce rozhodnou, zda je budou částečně finančně podporovat.

Statky, u nichž je možné měřit jejich spotřebu a stanovit uživatelský poplatek, tvoří kategorie **zpoplatněných veřejných statků**. Obce tyto statky zajišťují buďto vlastní činností prostřednictvím organizací, které za tímto účelem zřídila nebo prostřednictvím vyhlášení veřejné zakázky, tedy soukromým sektorem. Jako příklad je možné uvést vodné a stočné.

Místní rozpočty jsou považovány za nástroj, který slouží k zajištění veřejných statků a své vlastní činnosti. Finanční prostředky jsou zde shromažďovány na principu nenávratnosti, neekvivalentnosti a nedobrovolnosti a slouží k zabezpečení takových statků, které jsou v dané oblasti potřeba. Zdroje, které obec získá k financování se v porovnání jednotlivých obcí liší stejně tak jako jejich úkoly. Hlavní rozdíl je dán zejména velikostí obce, počtem obyvatel a vyspělostí místní ekonomiky.

Rozpočet obce můžeme definovat jako:

- a) decentralizovaný fond finančních prostředků shromažďující různé druhy veřejných příjmů, tyto příjmy jsou následně použity na financování veřejných statků, jež jsou zajišťovány díky municipálnímu veřejnému sektoru nebo jsou nakupovány u soukromého sektoru,
- b) bilanci příjmů a výdajů za kalendářní rok,

- c) finanční plán, díky němuž je obec schopna hospodařit v rámci příslušného rozpočtového období,
- d) právní dokument, který schvaluje místní zastupitelstvo,
- e) nástroj sloužící k prosazování cílů příslušné obecní politiky,
- f) ekonomický vztah, který se zaměřuje na shromažďování a rozdělování peněžních prostředků.¹⁸

V rozpočtových pravidlech územních rozpočtů je definována jak úloha, tak obsah obecních rozpočtů. Rozpočty jsou tvořeny příjmy a výdaji.

3.2 Struktura obecních rozpočtů

Výdaje obce se člení na kapitálové a běžné. Při oddělení běžného a investičního hospodaření nám vznikne přehledná analýza toho na co jsou vynakládány jak daňové, tak nedaňové příjmy. Dále nám umožňuje analyzovat nezbytnost využívání návratných příjmů, které se využívají na financování investic.

Ve struktuře obecních rozpočtů běžné výdaje výrazně převažují. Běžný rozpočet tvoří přehled příjmů a výdajů, které se v obdobné podobě každoročně opakují a zároveň se vztahují k danému rozpočtovému období. Jak již název napovídá, tak se běžné výdaje využívají na provoz organizace a slouží převážně k pokrytí platů zaměstnanců včetně povinného pojistného, které zaměstnavatel hradí, nákup kancelářských potřeb a materiálu, vodu, plyn, elektřinu, palivo a služby. Běžné výdaje ještě zahrnují neinvestiční transfery neziskovým organizacím, podnikatelským subjektům apod.

Pokud se příjmy rovnají výdajům, jedná se o sestavení vyrovnaného rozpočtu. Pokud výdaje převyšují příjmy, mluvíme poté o deficitním rozpočtu. V případě, že obec použije při sestavení rozpočtu jednu z výše uvedených variant, můžeme usuzovat zhoršené hospodaření obce. V případě vyrovnaného rozpočtu se obec vyznačuje tím, že dokáže

---

¹⁸ REKTOŘÍK, J., J. ŠELEŠOVSKÝ a kol. *Jak řídit kraj, město obec: rukověť územní samosprávy, díl 2 - Finance, rozpočty, účetnictví, veřejná kontrola*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 135 s. ISBN 80-210-2955-5.

s běžnými příjmy pokrýt pouze běžné výdaje, zatímco u deficitního rozpočtu je patrné, že není možné pokrýt běžné výdaje pomocí běžných příjmů a v obou případech dochází k tomu, že obce nedokáží pokrýt svou dluhovou službu.

Jestliže k této situaci dojde je nutné, aby byla dluhová služba uhrazená z kapitálového rozpočtu, a to je možné buďto prodejem majetku, úvěrem, popřípadě emisí komunálních obligací. Za předpokladu, že bude tento trend pokračovat i v následujících letech, došlo by k ohrožení hospodaření územního samosprávného celku. Jako znak dobrého hospodaření se považuje situace, ve které jsou běžné příjmy vyšší než běžné výdaje.

Kapitálový rozpočet je naopak tvořen příjmy, které se využívají na financování investičních potřeb přesahující období jednoho rozpočtového roku. Příjmy a výdaje kapitálového rozpočtu jsou převážně jednorázové a neopakovatelné. Kapitálový rozpočet by měl kumulovat zdroje, které budou sloužit k získávání dlouhodobých aktiv z důvodu velkých výdajů na investiční projekty. Kapitálový rozpočet je možné sestavit jako vyrovnaný, deficitní nebo přebytkový. O vyrovnaném rozpočtu hovoříme v případě, že se příjmy rovnají výdajům. Deficitní rozpočet se vyznačuje výdaji, které převyšují příjmy. Přebýtkový rozpočet je typický svými příjmy, které převyšují výdaje. V praxi se často setkáváme s tím, že na financování investic chybí příjmy kapitálového rozpočtu, a proto dochází k doplňování návratnými příjmy.¹⁹

3.3 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces tvoří souhrn činností, které jsou nezbytným základem k hospodaření územních samosprávných celků pro dané rozpočtové období. V České republice jsou rozpočty sestavovány na jeden kalendářní rok. Tvorba rozpočtového procesu je však podstatně delší, a to zhruba 1,5 až 2 roky. Fáze rozpočtového procesu je možné rozčlenit do následujících oblastí:

- analýza minulosti a stanovení priorit pro rozpočtové období,
- sestavení návrhu rozpočtu,

---

¹⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana., *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

- projednání a schválení rozpočtu,
- kontrola plnění rozpočtu,
- přehled o skutečném plnění rozpočtu,
- následná kontrola rozpočtu,
- aktualizace programu rozvoje a rozpočtového výhledu.²⁰

V průběhu sestavování rozpočtu je nutné znát nejen celkové množství příjmů, které bude mít úřad k dispozici, ale podstatné je také jejich členění. Rozpočtová skladba nám udává systematické, jednotné a závazné rozdělení příjmů a výdajů, jenž se používá ve sféře veřejných rozpočtů. Hledisko členění příjmů a výdajů rozpočtové skladby je:

- **odpovědnostní** – třídí příjmy a výdaje státního rozpočtu podle správců kapitol. Tato kategorizace je povinná pouze pro státní rozpočet, protože na něj jsou napojena jednotlivá ministerstva a ústřední orgány státní správy, které mají ve státním rozpočtu samostatné kapitoly. Nepovinné je toto členění pro kraje, obce a dobrovolné svazky obcí, ale je v jejich vlastní pravomoci tento druh členění využít,
- **druhov**é – třídí veškeré příjmy a výdaje, a to zpravidla dle jednotlivých příjmových a výdajových druhů.

Pro jejich určení se využívá číselný kód, který je čtyřmístný a díky němuž je možné odlišit jednotlivé třídy, seskupení položek, podseskupení položek a položky. Peněžní operace se u druhového hlediska člení na:

a) příjmové operace podle třídy:

- daňové příjmy,
- nedaňové příjmy,
- kapitálové příjmy,
- přijaté dotace,

b) výdajové operace na třídy:

- běžné výdaje,
- kapitálové výdaje,

c) třída 8 – financování.

---

²⁰ PROVAZNÍKOVÁ, Romana., *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9. s. 70.

- **odvětvové** – třídí příjmy a výdaje dle jednotlivých odvětví. U tohoto hlediska je také využíván čtyřmístný číselný kód, který je členěn na skupiny, oddíly, pododdíly a paragrafy. Tyto skupiny se rozdělují na:
  - a) zemědělství a lesní hospodářství,
  - b) průmyslová a ostatní odvětví hospodářství,
  - c) služby pro obyvatele,
  - d) sociální věci a politiky zaměstnanosti,
  - e) bezpečnost a právní ochrana,
  - f) všeobecná veřejná správa a služba.

- **konsolidační** – třídí příjmy a výdaje podle stupňů konsolidace, tedy podle okruhů veřejných rozpočtů, mezi kterými jednotlivé finanční transakce probíhají a jak se tyto údaje sumarizují. Konsolidační hledisko klasifikuje výdaje, jenž jsou vydány uvnitř soustavy veřejných rozpočtů a zároveň i u ostatních veřejných a peněžních fondů a také příjmy, které vznikají uvnitř této soustavy, a to zejména za předpokladu, že tyto příjmy a výdaje nejsou obsaženy v druhovém hledisku členění.²¹

Využívání čtyřmístných číselných kódů se v rozpočtové skladbě může zdát jako složitý systém, ve skutečnosti je to však naopak, neboť díky výpočetní technice je členění velmi přehledné. Rovněž dovoluje souměřitelnost jednotlivých položek místních rozpočtů a možnost srovnatelnosti rozpočtů obcí.

Obecní rozpočty jsou předloženy ke schválení zastupitelstvu. Návrh rozpočtu musí být zveřejněn nejméně 15 dní před schválením, aby měli občané možnost se k rozpočtu vyjádřit. V případě, že není možné rozpočet na příslušný kalendářní rok schválit, dochází k tomu, že obec bude od 1. 1. následujícího kalendářního roku hospodařit podle rozpočtového provizoria, a to do té doby, než bude rozpočet schválen. Rozpočtové provizorium je takzvaný dočasný rozpočet a při schválení řádného rozpočtu se započítá i to, co se realizovalo právě během hospodaření dle rozpočtového provizoria.

---

²¹ REKTOŘÍK, J., J. ŠELEŠOVSKÝ a kol. *Jak řídit kraj, město obec: rukověť územní samosprávy, díl 2 - Finance, rozpočty, účetnictví, veřejná kontrola*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 135 s. ISBN 80-210-2955-5.

Obecní zastupitelstvo je odpovědné za hospodaření obce, a z tohoto důvodu hospodaření průběžně během rozpočtového roku kontroluje. Jestliže dojde v průběhu roku k nenadálým změnám, je potřebné schválit tyto změny v zastupitelstvu. V případech, kdy má obec nedostatek finančních prostředků, je možné využít takzvané rozpočtové opatření, díky němuž dojde k přesunu rozpočtových prostředků. V případě, že dojde k přebytku finančních prostředků obce, se tento přebytek převádí do dalšího roku.

Může dojít také k situaci, kdy obec nesprávně či neoprávněně využije dotace ze státního nebo krajského rozpočtu, případně z prostředků státních fondů, pak je obec povinna zaplatit penále a navíc vrátit veškeré finanční prostředky, které obdržela.

Na konci kalendářního roku se údaje o ročním hospodaření evidují na závěrečném účtu. Tento účet udává informace o plnění rozpočtu, členění dle rozpočtové skladby, ale i o dalších finančních operacích. Závěrečný účet slouží také jako vyúčtování vztahů, které mají vazbu ke státnímu rozpočtu, rozpočtu kraje, státním fondům, jiným rozpočtům a k hospodaření dalších osob.²²

Závěrečný účet je taktéž schvalován obecním zastupitelstvem. Na základě zákona o obcích musí být výsledky hospodaření za předcházející kalendářní rok schváleny do 30. 6. U obcí, které mají více než 5 000 obyvatel, musí být hospodaření obce schváleno auditorem. Obce, které mají méně než 5 000 obyvatel si mohou vybrat, zda si výsledek hospodaření nechají ověřit auditorem nebo krajským úřadem. Vzhledem k tomu, že menší obce nemají dostatek finančních prostředků, nevyužívají proto služby auditora, ale využívají služeb příslušného krajského úřadu. U statutárních měst je přezkoumání hospodaření městských obvodů nebo částí v kompetenci magistrátu města.

---

²² REKTOŘÍK, J., J. ŠELEŠOVSKÝ a kol. *Jak řídit kraj, město obec: rukovět územní samosprávy, díl 2 - Finance, rozpočty, účetnictví, veřejná kontrola*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 135 s. ISBN 80-210-2955-5.

3.4 Hospodaření města Bohumín v letech 2009 – 2013

Hospodaření za rok 2009

Město Bohumín schválilo svůj rozpočet na rok 2009 usnesením zastupitelstva města č. 181/14 ze dne 8. 12. 2008. Během roku došlo navýšení příjmové i výdajové stránky rozpočtu o 4 %, a to i přesto, že došlo ke snížení příjmů z daní z důvodů ekonomické krize.

Příjmy, které byly vybrány v roce 2009 byly v celkové výši 621,5 mil. Kč. Výše upraveného rozpočtu k 31. 12. 2009 dosáhly 610,4 mil. Kč. Skutečný stav příjmů však činil celkem 623 mil. Kč. V tomto roce město využilo část finančních prostředků ze zůstatků minulých let, a to 32,3 mil. Kč, které byly využity především k posílení výdajů. Na rozpočtových účtech města zůstalo k 31. 12. 2009 celkem 40,8 mil. Kč.

V tomto roce město nevyužilo žádného úvěru, ale pokrylo výdaje díky příjmům, které byly vybrány v daném roce a díky vyšším přebytkům hospodaření z roku 2008. Fondy a zůstatek nemusely být využity v plné výši, což umožnily přeplněné příjmy, nižší čerpání výdajů a nastavena rezerva v celkové výši 12 mil. Kč.

Nejvyšší objem výdajů byl vložen do bytového a nebytového fondu města, včetně služeb k vyúčtování. Další oblast, do které město investovalo bylo školství, v rámci životního prostředí to byla revitalizace Rafinérského lesíka, v oblasti poskytování sociálních služeb to byla úprava Centra sociálních služeb, investice v nemocnici nebo napojení na hraniční přechod.

Hospodaření za rok 2010

Pro rok 2010 byl rozpočet města schválen usnesením zastupitelstva města č. 247/20 ze dne 14. 12. 2009. Během roku došlo na základě rozpočtových opatření k navýšení příjmové i výdajové stránky o 9,6 %, a to i když byly sníženy příjmy z důvodu ekonomické krize.

V rozpočtu na tento rok byly schváleny příjmy ve výši 628,5 mil. Kč. Upravený rozpočet k 31. 12. 2010 je zvýšil na 639,4 mil. Kč. Skutečná výše však činila 644,2 mil. Kč. V roce 2010 bylo částečně využito čerpání finančních přebytků z minulých let, a to ve výši 2,7 mil. Kč, z důvodu nutnosti posílení výdajové stránky rozpočtu. Na rozpočtových účtech města zůstalo k 31. 12. 2010 celkem 38,1 mil. Kč.

Město bylo nuceno v tomto roce přijmout úvěr ve výši 20 mil. Kč, a to z důvodu dofinancování stavebních úprav bytových domů. Fondy a přebytky minulých let nemusely být plně využity, a to především díky přeplněným příjmům, nižšímu čerpání výdajů a nastavením rezervy města ve výši 5,6 mil. Kč.

Investiční dotace, které město obdrželo byly plně vyčerpány. Dotace byly použity především na výstavbu cyklostezky, modernizaci škol. Neinvestiční dotace vázané na státní rozpočet byly ve výši 28,5 mil. Kč. Jedná se o dotace na oblast školství a výkon státní správy. Dotace na sociální dávky byly městu přiděleny v hodnotě 79 mil. Kč, tato částka však nebyla vyčerpána a zůstatek náleží finančnímu vypořádání se státním rozpočtem.

Kapitálové příjmy se týkají zejména prodeje investičního majetku a investičních příspěvků. V této oblasti došlo k naplnění rozpočtu. Investiční prostředky ve výši 4 mil. Kč byly poskytnuty místními firmami, a to ŽDB Group a.s. a Bonatrans Group a.s., společnost Rockwool a. s., investovala 300 tis. Kč.

Oblast nedaňových příjmů je tvořena úroky, příjmy ze správy domů, příjmy získané vlastní činností, které zahrnují především pronájmy majetku.

Celkové výdaje činily 667,8 mil. Kč. Kapitálové výdaje byly v celkové výši 121 mil. Kč. Na této částce měla nevyšší podíl revitalizace Rafinérského lesíka, kanalizace, nové komunikace, cyklostezka, rekonstrukce panelového sídliště.

Stejně jako v předešlém roce mělo město nejvíce výdajů spojených s bytovým a nebytovým fondem města, včetně služeb a vyúčtování. Tyto výdaje tvoří celkem 31,5 %. Dále byly vyšší finanční prostředky investovány do dopravní obslužnosti, tělovýchovné a zájmové činnosti a ochrany životního prostředí. Naopak výdaje zaznamenaly pokles v oblastí školství, zdravotnictví a sociální péče.

Hospodaření za rok 2011

Pro rok 2011 byl rozpočet města schválen usnesením zastupitelstva města č. 14/2 ze dne 13. 12. 2010. Během roku došlo k navýšení příjmů i výdajů na základě rozpočtových opatření, a to o 14 %. V tomto roce opět došlo ke snížení příjmů z daní v důsledku ekonomické krize.

Vybrané příjmy byly původně rozpočtovány v hodnotě 631,8 mil. Kč. Následně došlo k 31. 12. 2011 k upravení rozpočtu na 636,4 mil. Kč. Ve skutečnosti však příjmy v daném roce dosáhly 644,4 mil. Kč. Město využilo pro hospodaření roku 2011 doplňkové zdroje v podobě úvěru ve výši 50 mil. Kč. Pro posílení výdajů bylo nutné využít vlastní doplňkové zdroje z minulých let a to o objemu 38,1 mil. Kč. Na rozpočtových účtech město evidovalo k 31. 12. 2011 zůstatek ve výši 65,2 mil. Kč.

Investiční dotace byly plně využity na předem stanovené účely. Nejvyšší obnos finančních prostředků byl použit na regeneraci panelových domů a zajištění dopravní infrastruktury. Neinvestiční dotace poskytnuté ze státního rozpočtu pro oblast školství a výkon státní správy byly ve výši 23,9 mil. Kč. Dotace na sociální dávky byly přiděleny prostřednictvím Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v objemu 76,8 mil. Kč. Tyto veškeré prostředky však nebyly vyčerpány a staly se tak předmětem finančního vypořádání se státním rozpočtem.

Kapitálové příjmy naplnily rozpočet města, a to především v prodeji investičního majetku, která se týká pravidelné splátky za prodej čistírny odpadních vod, a prodej pozemků. Nedaňové příjmy obsahují úroky, ostatní nedaňové příjmy, pronájmy majetku, vlastní činnost.

V roce 2011 dosáhly celkové výdaje hodnoty 667,9 mil. Kč. Kapitálové výdaje byly čerpány převážně na revitalizaci panelových a bytových domů, modernizaci školního dvora. Celková hodnota kapitálových výdajů byla 86,7 mil. Kč, což tvořilo cca 83,2 % z celkových výdajů.

Na straně výdajové jsou nejvyšší finanční prostředky vynakládány stejně jako v předcházejících letech na obnovu bytového a nebytového fondu. Město poskytlo zdroje na digitalizaci kina, dále investovalo do oblasti zdravotnictví, tělovýchovy a zájmové činnosti

a sociální péče. Tento rok byly výdaje nejnižší v oblasti školství, dopravy, bezpečnosti a požární ochrany a ochrany životního prostředí. Především díky finančním prostředkům, které byly poskytnuty v předcházejících letech.

Hospodaření za rok 2012

V roce 2012 byl rozpočet města schválen usnesením zastupitelstva města č. 179/14 ze dne 12. 12. 2011. Během roku došlo na základě rozpočtových opatření k navýšení příjmové i výdajové stránky rozpočtu celkově o 6 %, a to i přes trvající snížené příjmy z daní.

Rozpočtové příjmy byly na rok 2012 schváleny ve výši 554,1 Kč. V rámci upraveného rozpočtu k 31. 12. 2012 se snížily na 553,9 mil Kč. Skutečné příjmy daného roku však byly v celkové výši 563,9 mil. Kč. V roce 2012 město využilo na posílení výdajové stránky rozpočtu vlastní doplňkové zdroje z minulých let v objemu 17,4 mil. Kč. Na rozpočtových účtech bylo evidováno k 31. 12. 2012 celkem 48,2 mil. Kč.

Investiční dotace, které město v tomto roce obdrželo, byly plně vynaloženy. Město obdrželo finanční prostředky např. na napojení na hraniční přechod ve výši 5,5 mil. Kč, na technologické centrum obdrželo 4,4 mil. Kč. Neinvestiční dotace byly ve výši 25,6 mil. Kč na oblast školství a na výkon státní správy. Dotace na sociálně právní ochranu dětí byla ve výši 2,7 mil. Kč. Kapitálové příjmy byly stejně jako v roce předešlém naplněny díky pravidelné splátce za prodej čistírny odpadních vod a prodej pozemků.

Nedaňové příjmy podstatným způsobem ovlivnily finanční prostředky, které město obdrželo za služby spojené s vyúčtováním s nájemníky ve výši 108 mil. Kč. Daně se podařilo také naplnit. Především u daně z nemovitosti, z níž město získalo 7,2 mil. Kč.

Výdaje v tomto roce dosáhly výši 581,4 mil. Kč. Kapitálové výdaje byly ve výši 80,2 mil. Kč. Vyšší prostředky byly v tomto roce vynaloženy na odvětví vodního hospodářství (kanalizace, příspěvek na protipovodňové hráze), bezpečnosti a požární ochrany (kamerový systém), územní samosprávy (technologické centrum), komunální služby a územní rozvoj (rekonstrukce místního tržiště, výkupy pozemků). Výdaje vkládané do bytového a nebytového fondu představovala v tomto roce 36 % veškerých výdajů.

Hospodaření za rok 2013

Rozpočet města pro rok 2013 byl schválen usnesením zastupitelstva č. 179/14 ze dne 10. 12. 2012. V průběhu roku došlo k navýšení příjmové i výdajové stránky rozpočtu o 9,8 %.

Vybrané příjmy byly ve schváleném rozpočtu ve výši 564 mil. Kč. Upravený rozpočet k 31. 12. 2013 zvýšil hodnotu celkových příjmů na 588 mil. Kč. Skutečný stav však vykazoval příjmy ve výši 610 mil. Kč. Město nemuselo pro tento rok využít vlastních doplňkových zdrojů na posílení výdajů. Na rozpočtových účtech k 31. 12. 2013 město evidovalo celkem 68,4 mil. Kč.

Investiční dotace se stejně jako v předchozích letech plně vyčerpaly. Tyto finanční prostředky byly využity na cyklostezku ve výši 4,2 mil. Kč, stavební úpravy energetické úspory u střediska zdravotnických služeb v hodnotě 1,7 mil. Kč, rekonstrukci věžového domu na ulici Nerudova ve výši 3,5 mil. Kč.

V oblastí neinvestičních dotací město obdrželo na školství a výkon státní správy celkem 22,2 mil. Kč. Dotace na sociálně právní ochranu dětí byla ve výši 2,7 mil. Kč, v tomto roce byla poměrně vysoká i dotace na městskou izolační zeleň a to ve výši 4 mil. Kč.

Kapitálové příjmy byly naplněny stejným způsobem jako v předchozích letech. Daňovou oblast se podařilo naplnit díky novému určení daní. V tomto roce činila daň z příjmů města 12,1 mil. Kč.

V roce 2013 dosáhly výdaje výše 592 mil. Kč. Kapitálové výdaje dosáhly výše 132 mil. Kč. Nejvýznamnějšími výdaji v roce 2013 byly výdaje na dopravu (cyklostezka), vodní hospodářství a kanalizace a ochranu životního prostředí (výsadba izolační zeleně). V tomto roce tvořily finanční prostředky vložené do bytového a nebytového fondu města 35 % celkových výdajů.

Následující tabulka č. 3.1 znázorňuje vývoj příjmů a výdajů města Bohumín v letech 2009–2013. Na první pohled je možné vidět, že příjmy i výdaje města jsou ve stejné výši. Nejpodstatnějším zdrojem příjmů jsou příjmy nedaňové a následně příjmy daňové.

Tab. 3.1 Příjmy a výdaje v letech 2009–2013

v tis. Kč

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Třída 1 - daňové příjmy	214 555	213 517	215 834	225 909	255 674
Třída 2 – nedaňové příjmy	254 656	272 692	274 428	270 084	294 125
Třída 3 - kapitálové příjmy	19 533	15 263	8 251	7 000	6 120
Třída 4 - přijaté dotace	134 290	142 724	148 425	60 945	54 151
Příjmy celkem	623 034	644 196	646 938	563 938	610 070
Třída 5 - běžné výdaje	514 036	529 363	549 072	462 339	430 816
Třída 6 - kapitálové výdaje	127 262	121 013	86 686	80 157	132 165
Výdaje celkem	641 298	650 376	635 758	542 496	562 981

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Nedaňové příjmy jsou v takové výši především, z toho důvodu, že se zde řadí příjmy spojené s vyúčtováním s nájemníky, úroky a příjmy z vlastní činnosti. V roce 2012 a 2013 došlo k nárůstu daňových příjmu, což bylo zapříčiněno změnou koeficientu u výběru daně z nemovitosti v roce 2012 a změně přerozdělování určení daní v roce 2013. Zároveň došlo k významnému poklesu přijatých dotací a kapitálových příjmů. Výše výdajů se odvíjí především od výše investičních akcí, které byly v jednotlivých letech uskutečněny. Výše jednotlivých příjmů a výdajů města Bohumín je k nahlédnutí ve formě grafu v příloze 1.

3.5 Hospodaření města Orlová v letech 2009 – 2013

Hospodaření za rok 2009

Rok 2009 skončil pro město Orlová se záporným výsledkem hospodaření ve výši –78 534 tis. Kč, tato částka tvoří rozdíl mezi příjmy a výdaji běžného roku. Tato ztráta byla plně pokryta rozpočtovými zůstatky z minulých let, které tvořily fondy a úvěrový rámec. Na běžném účtu mělo město Orlová k 31. 12. 2009 celkem 30 787 tis. Kč.

Průběh hospodaření byl v tomto roce stejně jako u mnoha další samosprávných celků ovlivněn probíhající celosvětovou ekonomickou krizí, se kterou se potýkáme do současnosti. Příмым dopadem tohoto vnějšího vlivu je negativní vývoj daňových výnosů, jejichž výpadek byl pro pokladnu města ve výši 34 mil. Kč. Město se s touto nepříznivou situací vypořádalo zapojením vlastních rezerv vytvořených v minulých letech a zároveň přikročilo k přijetí

úsporných opatření. Hospodaření města pro rok 2009 tedy neskončilo schodkem, přesto se provozní saldo dostalo do ztráty - 11 mil. Kč. K této hodnotě přispělo i navyšování schváleného rozpočtu v průběhu roku, což vedlo k tomu, že při navyšování provozních výdajů nedocházelo současně k navyšování běžných příjmů.

Daňové příjmy dosáhly v tomto roce výrazného překročení rozpočtových příjmů, a to o 12,3 mil. Kč. Vyšším plněním oproti rozpočtu byl příjem z dobývání prostoru a vydobytych nerostů, následně pak nerozpočtové dividendy ve výši 2,5 mil. Kč. Rozpočet byl také významně ovlivněn průběžným zhodnocováním finančních prostředků města na bankovních účtech díky úrokům, které dosáhly výši 3 mil. Kč.

V rámci kapitálových příjmů došlo k překročení rozpočtu o 5,7 mil. Kč. Tento stav způsobily zejména dvě položky, a to investiční příjmy o 8 355 tis. Kč a příjmy z prodeje ostatních nemovitostí, do nichž se promítají nerozpočtové příjmy z prodeje bytů do osobního vlastnictví ve výši 2 252 tis. Kč a příjmy z prodeje ostatních nemovitostí 4 385 tis. Kč.

Výši celkových příjmů ovlivnily také přijaté transfery, ve kterých jsou zahrnuty přijaté dotace ze státního rozpočtu, státních fondů a kraje a to na výkon státní správy a sociální dávky.

Výdajová část rozpočtu byla v roce 2009 ovlivněna v oblasti běžných výdajů rozpočtovými opatřeními, které v souvislosti s ekonomickou krizí nařídila rada města. Omezení se týkala zejména provozních výdajů a celkově se úspora měla týkat cca 5 mil. Kč. Ve skutečnosti se však zjistilo, že úspora byla mnohem vyšší kolem 17 mil. Kč.

Oblast kapitálových výdajů je úzce spojena s realizací víceletých stavebních investic. Tyto činnosti se pojí s přípravou jednotlivých stavebních akcí, jejichž příprava je časově velmi náročná. Jednotlivé činnosti vedou v prodlužování lhůt a v konečném důsledku k nedočerpání rozpočtu daného roku. Proto je vždy část prací přesunuta do dalšího roku. Nenaplnění rozpočtu v této třídě znamenalo nedočerpání cca 37 mil. Kč. S tím je také spojeno nedokončení, respektive odložení 33 akcí. Tyto nedokončené akce byly ve výši 34 mil. Kč převedeny do roku 2010. Problematika nedokončených akcí z předcházející let navazuje na úpravy rozpočtu v jednotlivých letech a tím nepříznivě působí na celkové výsledky v podobě nenaplnění rozpočtu.

Hospodaření za rok 2010

Rok 2010 skončil pro město Orlová kladným výsledkem hospodaření ve výši 3 750 tis. Kč (saldo příjmů a výdajů běžného roku). Město mělo k 31. 12. 2010 na běžném účtu 42 270 tis. Kč. Nízké plnění rozpočtu bylo na straně příjmové i výdajové tato skutečnost nastala nerealizováním investiční akce „odkanalizování okrajových částí města“. Na straně výdajové se tato skutečnost promítla nečerpáním částky 321 mil. Kč, na straně příjmové pak nenaplněním rozpočtu v rámci investičních dotací ze státních fondů – 195 mil. Kč, příjmy z prodeje pozemků – 50 mil. Kč a ostatní příjmy z finančního vypořádání z předchozích let od jiných veřejných rozpočtů – 53 mil. Kč.

Ve třídě daňových příjmů došlo k překročení rozpočtu o cca 16,7 mil. Kč, jenž město obdrželo z úhrad dobývacího prostoru a vydobytych nerostů ve výši 5,8 mil. Kč, přijaté vratky transferů v hodnotě 4,2 mil. Kč. Tuto hodnotu ovlivnily vratky dotací z roku 2009 určených na provoz sportovních zařízení, dále také příjmy z pronájmu nemovitostí ve výši 4,6 mil. Kč a přijaté kapitálové příspěvky a náhrady v hodnotě 1,1 mil. Kč.

Kapitálové příjmy byly také naplněny nad rámec rozpočtu a to o více než 11,4 mil. Kč. Na této částce se výrazným způsobem podílely příjmy z prodeje pozemků, za které město získalo cca 8,5 mil. Kč a také investiční příjmy ve výši 2,5 mil. Kč.

Na celkových příjmech se zhruba z 36 % podílely i přijaté transfery tvořící převážně dotace ze státního rozpočtu, státních fondů a kraje určené na výkon státní správy a sociální dávky.

Stejně jako rok 2009, tak i 2010 je v oblasti běžných výdajů ve znamení úporných opatření, které byly navrženy radou města. Úspora běžných výdajů byly schválena ve výši cca 3 mil. Kč. Této úspory se podařilo dosáhnout a výše nedočerpaných výdajů byla výrazně vyšší. Rozdíl mezi skutečnými a rozpočtovými výdaji byl kolem 24 mil. Kč.

Oblast kapitálových výdajů byla stejně jako v předešlém roce 2009 významně ovlivněna nerealizováním 28 investičních akcí, které musely být převedeny do roku 2011. Pro tento účel bylo rozpočtováno 120 mil. Kč a nevyčerpano zůstalo 62 mil. Kč.

Mezi základní povinnosti města v rámci závěrečného účtu je vypořádání vztahů se státním rozpočtem, popřípadě s dalšími subjekty. V tomto roce muselo město vrátit do státního rozpočtu 1 614 tis. Kč z důvodu nedočerpání dotace.

Hospodaření za rok 2011

Rok 2011 skončil pro město Orlová kladným výsledkem hospodaření ve výši 8 759 tis. Kč. Na běžném účtu mělo k 31. 12. 2011 finanční prostředky v hodnotě 36 246 tis. Kč.

Stejně jako v předcházejícím roce byla úroveň plnění jak na straně výdajové, tak i příjmové nízká, tuto skutečnost dle očekávání ovlivnilo, že do rozpočtu byla zahrnuta objemově nejvýznamnější investiční akce „odkanalizování okrajových částí města“, která byla zařazena do rozpočtu pro rok 2012. V tomto roce nedošlo k plnění na příjmových položkách u investičních přijatých transferů ze státních fondů v hodnotě 173 mil. Kč, příjmů z prodeje pozemků ve výši 50 mil. Kč, ostatních příjmů z finančního vypořádání z předchozích let od jiných veřejných rozpočtů – vratky DPH v hodnotě 59,9 mil. Kč, příjmy z podílů na zisku a dividend ve výši 40 mil. Kč. U výdajů pak nedošlo k čerpání rozpočtu u kapitálových výdajů a to v částce 360 mil. Kč. Nedokončené investice ve výši cca 572 mil. Kč byly převedeny do roku 2012.

Nedaňové příjmy přesáhly schválený upravený rozpočet o více než 16 mil. Kč. Na této skutečnosti se významným způsobem podílely příjmy z úhrad dobývacího prostoru a vydobytých nerostů ve výši 7,3 mil. Kč, dalším významným zdrojem příjmů byly kapitálové příspěvky a náhrady, zde se zahrnují náhrady způsobené důlními škodami za poškozený majetek města, následně vratky za energii.

Kapitálové příjmy se i v tomto roce potýkají s realizovanou akcí „odkanalizování“. Bez této položky byla výše kapitálových příjmů na výši upraveného rozpočtu, a to o 2,6 mil. Kč. Na této částce se výrazně podílely investiční příjmy.

V tomto roce tvořily přijaté transfery 32 % celkových příjmů. Stejně jako v letech předcházejících se tyto transfery skládají s finančních prostředků plynoucích ze státního rozpočtu, státních fondů a kraje.

Celkově nízké čerpání rozpočtu a straně výdajové je zapříčiněno nízkým finančním plněním kapitálových výdajů. Což bylo způsobeno nedokončením 22 investičních akcí, pro které bylo rozpočtováno celkem 624,4 mil. Kč a převedeno do roku 2012 bylo 572 mil. Kč.

U běžných výdajů také nedošlo k naplnění výdajové stránky rozpočtu, což bylo způsobeno nedočerpáním 28 mil. Kč. V rámci vypořádání se státní rozpočtem došlo k odvodu nevyčerpaných dotací ve výši 728 tis. Kč.

Hospodaření za rok 2012

Rok 2012 skončil pro město Orlová záporným výsledkem hospodaření ve výši – 29 227 tis. Kč. Na běžném účtu k 31.12. 2012 zůstalo 59 271 tis. Kč, provozní saldo činilo 26 185 tis. Kč. Záporná hodnota výsledku je spojena s využitím mimorozpočtových zdrojů což jsou úvěry a fondy, které musely být zahrnuty do rozpočtu z důvodu nedostatečných příjmů běžného roku.

Na dosažení nízké úrovně plnění rozpočtu na straně příjmů a výdajů mělo zásadní vliv „odkanalizování okrajových částí města“. Na realizaci bylo využito 354 mil. Kč. V průběhu roku došlo k čerpání pouze 11 mil. Kč. Vzhledem k této skutečnosti následně došlo k nenaplnění dalších příjmových položek, a to investičních přijatých transferů ze státních fondů v hodnotě 173 mil. Kč, příjmy z prodeje pozemků s rozpočtem 20 mil. Kč, příjmy z podílů na zisku a dividend s rozpočtem 40 mil. Kč, ostatní příjmy z finančního vypořádání předchozích let od jiných veřejných rozpočtů – vratky DPH s rozpočtem 60 mil. Kč. V tomto roce bylo zaznamenáno nenaplnění rozpočtových příjmů v oblasti daňových příjmů, a to zejména u daňových výnosů, které tvoří téměř polovinu veškerých příjmových zdrojů města. Schválený rozpočet města na této položce byl během roku rozpočtovým opatřením snížen o 14 mil. Kč a i když bylo plnění po celý rok průběžně monitorováno, nepodařilo se dosáhnout stanovené výše. Na konci roku činil výpadek 12 mil. Kč.

Městu se u nedaňových příjmů podařilo naplnění rozpočtu, kdy došlo k přesáhnutí upraveného rozpočtu o 16,1 mil. Kč. Tato položka byla ovlivněna z části příjmy z dobývacího prostoru a z vydobytych nerostů byly dosahující téměř 4 mil. Kč. Další významnou položkou

byly nekapitálové příspěvky a náhrady ve výši 7,5 mil. Kč, přijaté náhrady způsobené důlními škodami v hodnotě 7,4 mil. Kč a příjmy z pronájmu nemovitostí ve výši 2,3 mil. Kč.

Třída kapitálových příjmů byla ovlivněna rozpočtovými zdroji určenými k akci „odkanalizování“. Jestliže pomineme tuto položku došlo k překročení upraveného rozpočtu o 1,1 mil. Kč. Přesáhnutí upraveného rozpočtu bylo dosaženo díky investičním příjmům.

Přijaté transfery se v tomto roce podílely na celkových příjmech z 20 %. Dotace byly poskytnuty ze státního rozpočtu prostřednictvím jednotlivých ministerstev a prostředků poskytnutých z EU.

Výdajová část rozpočtu byla v důsledku nízkého finančního plnění ovlivněna kapitálovými výdaji. Tyto výdaje navazují na stále probíhající projekt „odkanalizování“. Do rozpočtu roku 2013 bylo také převedeno 32 investičních akcí ve výši 66 mil. Kč. Tyto akce zahrnují především opravu místních komunikací a nutné opravy a úpravy budov. V rámci vypořádání se státním rozpočtem došlo k odvodu zůstatků z nevyčerpaných dotací ve výši 243 Kč.

Hospodaření za rok 2013

Rok 2013 skončil pro město Orlová kladným výsledkem hospodaření ve výši 14 073 Kč. Celková výše příjmu byla na rok 2013 schválena ve výši 534,9 mil. Kč. Výše upraveného rozpočtu, ke které došlo v průběhu roku, byla navýšena 627,6 mil. Kč. Skutečná výše příjmu pak byla v celkové výši 543,5 mil. Kč. Zůstatek na běžném účtu mělo město Orlová k 31. 12. 2013 ve výši 28 715 tis. Kč.

V tomto roce nedošlo k naplnění příjmové stránky rozpočtu především v oblasti přijatých dotací, kde byla dominující položkou dotace na odkanalizování okrajových částí města v celkové výši 88 mil. Kč. Realizace tohoto projektu se očekává až v roce 2014.

Výdajová stránka rozpočtu nebyla naplněna u kapitálových výdajů, kdy došlo k nadočerpání cca 203,6 mil. Kč. Toto nadočerpání se týká investičního projektu odkanalizování okrajových částí města Orlová, jenž byl převeden do roku 2014 k dočerpání. Běžné výdaje v tomto roce vykazují úsporu 23 mil. Kč.

Následující tabulka č. 3.2 uvádí hospodaření města Orlová v letech 2009–2013.

Tab. 3.2 Příjmy a výdaje v letech 2009–2013

v tis. Kč

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Třída 1 - daňové příjmy	301 008	298 579	304 779	292 974	323 037
Třída 2 – nedaňové příjmy	69 295	71 634	82 236	75 405	59 056
Třída 3 – kapitálové příjmy	17 799	15 488	9 402	19 973	46 753
Třída 4 - přijaté dotace	203 181	212 485	189 108	96 908	114 654
Příjmy celkem	591 283	598 186	585 525	485 260	543 500
Třída 5 - běžné výdaje	550 316	521 566	525 763	397 568	400 290
Třída 6 – kapitálové výdaje	119 501	72 870	51 003	116 919	129 137
Třída 8 – financování	78 534	-3 750	-8 759	29 227	-14 073
Výdaje celkem	669 817	594 436	576 766	514 587	529 427

Zdroj: interní dokumenty, rozborů hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Z tabulky je patrné, že pro město jsou nejvýznamnějšími finančními zdroji daňové příjmy. Tyto příjmy jsou ve sledovaném období poměrně vyrovnané. Nejnižší příjmy a výdaje mělo město v roce 2012, tato situace souvisí především s nenaplněním rozpočtových příjmů, ve kterých nebyly naplněny daňové výnosy. Výše jednotlivých výdajů se v jednotlivých letech odvíjí od realizovaných stavebních investic, které mají víceletý charakter. Tyto investice jsou zároveň spojeny s časovými prodlevami, jež během realizace projektů často vznikají. Výši jednotlivých příjmů a výdajů města Orlová je možné shlédnout v grafickém zobrazení v příloze 2.

3.6 Zhodnocení hospodaření měst Orlová a Bohumín

Během popisu hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013 došlo u příjmové stránky rozpočtu k výrazným rozdílům mezi daňovými a nedaňovými příjmy. Zatímco u města Orlová tvoří nejvýznamnější zdroj příjmů daňové příjmy. V letech 2009–2012 tvořily téměř 50 % veškerých příjmů. Výjimkou byly roky 2012 a 2013, kdy daňové příjmy tvořily cca 60 % veškerých příjmů. Město Bohumín má daňové příjmy výrazně nižší a tvoří kolem 30–40 % celkových příjmů.

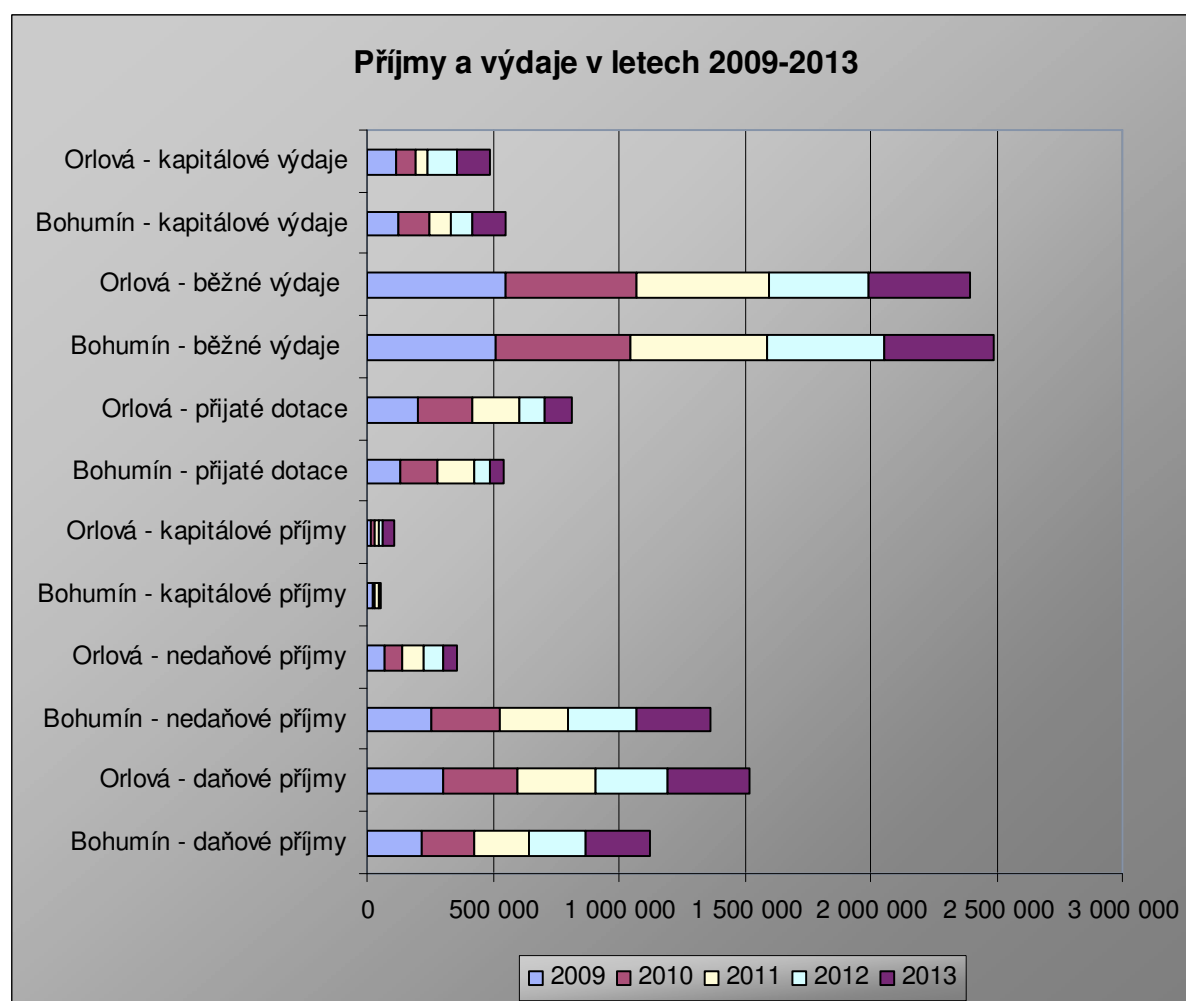
V příjmové stránce rozpočtu města Bohumín mají nejvyšší zastoupení nedaňové příjmy, které ve sledovaném období dosáhly výše 40–50 % celkových příjmů. Nejvýznamnější položka nedaňovým příjmů městu plyne ze správy domů. Nedaňové příjmy mají na celkových příjmech města Orlová pouze 10 % podíl.

Výše kapitálových příjmů se u města Orlová pohybuje ve sledovaném období ve výši 2–9 % z celkových příjmů. Naproti tomu má město Bohumín kapitálové příjmy poměrně nižší a to v rozmezí 2–3 % celkových příjmů.

Výrazný pokles zaznamenaly v posledních dvou letech obě města především u dotací, které poklesly u města Orlová z cca 35 % na 20 % podílu na celkových příjmech. Tato situace je způsobena především díky realizace akce odkanalizování okrajových částí města, která má být dokončena přibližně v polovině roku 2014. Městu Bohumín poklesla výše dotací k celkovým příjmům z cca 20 % na 10 %.

Běžné výdaje tvoří u obou měst okolo 70–80 % celkových výdajů. Zbýlých 20–30 % tvoří výdaje kapitálové jejichž výše se odvozuje od realizace aktuálních investičních akcí.

Následující graf číslo 3.1. znázorňuje vývoj příjmů a výdajů měst Bohumín a Orlová. Z tohoto grafu je možné vidět, jak se příjmy a výdaje během sledovaného období postupně mění. Obě tyto města se musely v průběhu posledních let vyrovnat s řadou legislativních změn a velký dopad na obě města měla i ekonomická krize.

Zdroj: rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín, vlastní zpracování.

Tabulka, která se vztahuje k tomuto grafu je umístěna v příloze číslo 3.

Shrnutí kapitoly

Tato kapitola je rozdělena do dvou částí. První část je zaměřena na teorii, která se věnuje především problematice obecních rozpočtů. Schválený obecní rozpočet je základem hospodaření pro následující kalendářní rok. Rozpočet slouží k realizaci činností jak v přenesené, tak samostatné působnosti. Jsou zde definovány veřejné statky, které jsou hrazeny z obecních rozpočtů, a to buď v plné výši nebo částečně. Součástí je také struktura obecních rozpočtů, která popisuje jednotlivé druhy příjmů a výdajů. Je zde uvedena důležitost rozpočtového procesu, který tvoří nezbytný základ hospodaření a jeho tvorba zpravidla přesahuje kalendářní rok. U tvorby rozpočtu je kladen důraz na jeho vyvážení. Protože

deficitní rozpočet bude zátěží pro následující rozpočtová období. Rozpočtový výhled se odvíjí především od uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků, jejichž délka trvání přesahuje 2 až 5 let.

Druhá část této kapitoly se již věnuje hospodaření vybraných měst s rozšířenou působností. Těmito městy jsou město Orlová a Bohumín. Během sledování vývoje jednotlivých rozpočtů v letech 2009–2013 došlo k několika odlišnostem. Tyto odlišnosti se týkají u obou měst především příjmové stránky jejich rozpočtů. Z porovnání jednotlivých měst je patrné, že město Orlová má výrazně vyšší podíl daňových příjmů než město Bohumín, u kterého převažují příjmy nedaňové. Při pohledu na daňové příjmy města Orlová je nevýznamnější položkou sdílený daňový výnos, který byl v jednotlivých letech sledovaného období cca kolem 250 mil. Kč a tvoří tedy kolem 84 % celkových daňových příjmů. Běžné příjmy města Bohumín tvoří kolem 40–50 % celkových příjmů a v rámci sledovaného období je nejprínosnější položkou této části rozpočtu příjem spojený se správou bytového a nebytového fondu města, který zároveň tvoří nevýznamnější položku kapitálových výdajů. Při celkovém zhodnocení hospodaření obou měst je možné vidět, že nejnižší příjmy a výdaje měly města v roce 2012.

4 KOMPARACE A ZHODNOCENÍ DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ V RÁMCI JEDNOTLIVÝCH MĚST

Daňové příjmy tvoří zpravidla nejvýznamnější část příjmů obce, následují nedaňové a kapitálové příjmy. Mezi daňové příjmy řadíme daně celostátní, u kterých je výnos buďto zcela nebo pouze částečně určen jako příjem obecního rozpočtu. Dále zde spadají vymezené místní a správní poplatky, které se obvykle řadí k příjmům s povahou daňového charakteru. Vlastní příjmy obcí tvoří průměrně něco kolem dvou třetin veškerých finančních prostředků.²³

Pro veřejné rozpočty jsou také důležité příjmy nedaňové, jako např. výnosy z prodeje a pronájmu státního či obecního majetku, výnosy z poplatků, úvěrové příjmy veřejných rozpočtů.²⁴

Klíčovým zákonem v této problematice je zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, v platném znění, jehož úkolem je zajišťovat jejich fiskální dostatečnost. Zákon rozděluje daňové příjmy tak, aby byly příjmy jak pro státní rozpočet, tak i pro územní rozpočty vyvážené.

Od roku 2001 má většina daní sdílený charakter. Nevýznamnější změna nastala v roce 2002 a týkala se daňových příjmů krajských rozpočtů. V roce 2001 nebyly stanoveny, proto je novela rozpočtových pravidel vymezila nově. Díky těmto změnám dochází k úpravě systému svěřených a sdílených daní, které jsou stanoveny zákonem o rozpočtové určení daní. Základní vymezení soustavy daní vychází ze zákona č. 212/1992 Sb., o soustavě daní, ve znění pozdějších předpisů. Její členění a schéma daňové soustavy je uvedeno v příloze č. 4.

V následující části bude popsána pouze vybraná část daňových příjmů, neboť tato část rozpočtu je velmi obsáhlá. Z tohoto důvodu bude další text zaměřen na daně, které mají přímý vliv na rozpočet, dále pak na správní a místní poplatky. Souhrny popis daňových příjmů

---

²³ REKTOŘÍK, J., J. ŠELEŠOVSKÝ a kol. *Jak řídit kraj, město obec: rukověť územní samosprávy, díl 2 - Finance, rozpočty, účetnictví, veřejná kontrola..* 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 135 s. ISBN 80-210-2955-5.

²⁴ HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance.* 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010. 340 s. ISBN: 978-80-7357-497-0.

s tabulkou a grafickým zobrazením je uveden v příloze č. 5 za město Bohumín a v příloze č. 6 za město Orlová.

Od 1. 1. 2014 vešel v platnost nový občanský zákoník, který pozměnil názvy některých níže uvedených pojmů. S ohledem na zpracování diplomové práce za časový horizont, kdy byl v platnosti ještě předchozí občanský zákoník, jsou zde pro lepší orientaci uvedeny názvy staré.

4.1 Daň

Daň je možné vymezit jako povinnou, zákonem stanovenou, nenávratnou, neekvivalentní a většinou neúčelovou platbu plynoucí do státního rozpočtu. Daně se člení na:

- **přímé daně**, které se pojí na zdanění příjmů nebo majetku poplatníka. Následně jsou odváděny příslušnému finančnímu úřadu.
- **nepřímé daně** nemají dopad na jejich nositele přímou formou, ale nepřímou formou, neboť jsou zahrnuty v cenách zboží a služeb, jejich odvod finančnímu úřadu přiznává plátce této daně. Kupující mnohdy ani nepostřehne, že nějakou daň platí.

Daň z příjmů

Daň z příjmů v České republice upravuje pouze jeden zákon, ale je rozumné ho rozdělit na dvě části, a to:

- **daň z příjmů právnických osob** – význam této daně se pomalu snižuje. Předmětem daně jsou veškeré příjmy z činností a příjmy spojené s nakládáním s majetkem, v případě podnikatelských subjektů se zdaňují činnosti realizované pro dosažení zisku.
- **daň z příjmů fyzických osob** – jedná se o daň univerzální. Vztahuje se na veškeré zdanitelné příjmy jednotlivců. Tato daň by měla být dostatečně výnosná a zároveň by měla být prostředkem redistribuce důchodů. Současně by měla orientovat chování

poplatníka žádoucím směrem, např. aby podporoval dobročinné organizace z vlastní iniciativy.²⁵

Následující tabulka 4.1 uvádí výnosy z daňových příjmů za fyzické a právnické osoby měst Orlová a Bohumín. Tato část daňových příjmů je podstatně vyšší u města Orlová. Zatímco u města Bohumín jsou nejvýznamnější složkou daně ze závislé činnosti fyzických osob, u města Orlová jsou nejvýznamnější daně z příjmů právnických osob. Zajímavý je přepočítaný výnos na jednoho obyvatele, který je u obou měst téměř totožný. Počet obyvatel, tedy není v přepočtu na jednoho obyvatele ukazatelem rozhodujícím, neboť v konečném důsledku má město Bohumín výnos z daní na jednoho obyvatele vyšší, a to i za předpokladu celkově nižšího výnosu daní z příjmů. V oblasti procentního přepočtu můžeme vidět, že u města Bohumín má procentní podíl na daňových příjmech klesající charakter, zatímco u města Orlová došlo k poklesu pouze v roce 2011, jinak je charakter daní z příjmů v poměru k celkovým daňovým příjmům rostoucí. Co se týče celkového procentního vyjádření daní z příjmů na celkových příjmech můžeme u města Bohumín pozorovat pozvolné zvyšování podílu, které se v roce 2013 vyšplhalo na 16 %, oproti městu Orlová se však jedná o podíl výrazně nižší. Město Orlová má procentní podíl na celkových příjmech přesahující 20 % a až na rok 2013, kdy došlo k poklesu o jeden procentní bod je vývoj daně z příjmů k poměru k celkovým příjmům rostoucí.

---

²⁵ HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. 340 s. ISBN: 978-80-7357-497-0.

Tab. 4.1 Daň z příjmů FO a PO

v % a tis. Kč

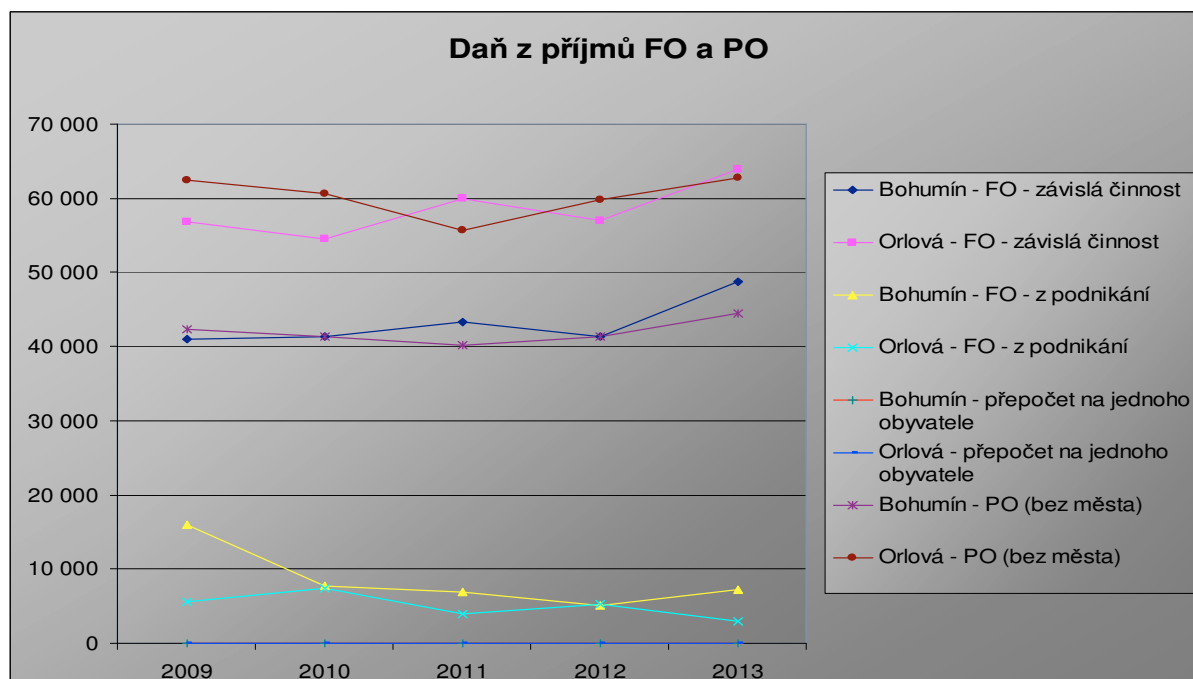
Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Bohumín					
FO - závislá činnost	41 040	41 281	43 304	41 374	48 814
FO – z podnikání	15 967	7 797	6 969	5 130	7 311
PO (bez města)	42 294	41 300	40 180	41 363	44 500
Celkem	99 301	90 378	90 453	87 867	100 625
přepočet na jednoho obyvatele	4,6	4,2	4,2	4,0	4,6
% podíl na daňových příjmech	46%	42%	42%	39%	39%
% podíl na celkových příjmech	16%	14%	14%	16%	16%
Orlová					
FO - závislá činnost	56 777	54 557	59 888	57 030	63 883
FO – z podnikání	5 589	7 381	3 912	5 347	3 011
PO (bez města)	62 470	60 635	55 700	59 841	62 751
Celkem	124 836	122 573	119 500	122 218	129 645
přepočet na jednoho obyvatele	4,1	4,0	3,9	4,0	4,2
% podíl na daňových příjmech	41%	41%	39%	42%	40%
% podíl na celkových příjmech	21%	20%	20%	25%	24%

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Pro lepší orientaci ve vývoji jednotlivých daní, jsou v následující části použity grafy spojniciové, a to z toho důvodu, že se tento druh grafů vzhledem k použitým hodnotám osvědčil jako nejpřehlednější.

Graf 4.1 Vývoj daně z příjmů u měst Bohumín a Orlová

v tis. Kč

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Ve výše uvedeném grafu můžeme pozorovat vývoj jednotlivých daní z příjmů. Zároveň je zde uveden i přepočet na jednoho obyvatele, bohužel není v dostatečné výši, z tohoto důvodu není dobře viditelný, ale je zde možné vypočítat, že až na příjem FO z podnikání u města Orlová mají ostatní výnosy z daní v roce 2013 rostoucí tendenci.

Daň z přidané hodnoty

Je upravena zákonem č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Plátcem této daně se může stát obec za podmínky provozování podnikatelské činnosti a zároveň splňuje zákonem stanovené podmínky pro registraci nebo se jako plátec daně zaregistruje dobrovolně.²⁶

Níže uvedená tabulka 4.2 ukazuje vývoj daně z přidané hodnoty v letech 2009–2013. U města Bohumín došlo k poklesu příjmů z této daně v letech 2011 a 2012, kdy byly ve stejné výši. U města Orlová nastal pokles pouze v roce 2012. Při pohledu na přepočet na jednoho obyvatele se jedná u obou měst téměř o stejnou částku a to v průměru 4 tis. Kč. Když srovnáme procentní podíl na celkových daňových příjmech, dojdeme k závěru, že i v této oblasti jsou hodnoty poměrně vyrovnané. Výraznější rozdíl, je viditelný v procentním vyjádření k celkovým příjmům, kdy vidíme, že u města Orlová se jedná cca o 21–24 %. Zatím co u města Bohumín se podíl na celkových příjmech pohybuje v rozmezí 14–15 %. Je však nutné podotknout, že i přes kolísající vývoj daně z přidané hodnoty dochází u obou měst ke zvýšení podílů na celkových příjmech.

---

²⁶ REKTOŘÍK, J., J. ŠELEŠOVSKÝ a kol. *Jak řídit kraj, město obec: rukověť územní samosprávy, díl 2 - Finance, rozpočty, účetnictví, veřejná kontrola*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 135 s. ISBN 80-210-2955-5.

Tab. 4.2 Daň z přidané hodnoty

v % a tis. Kč

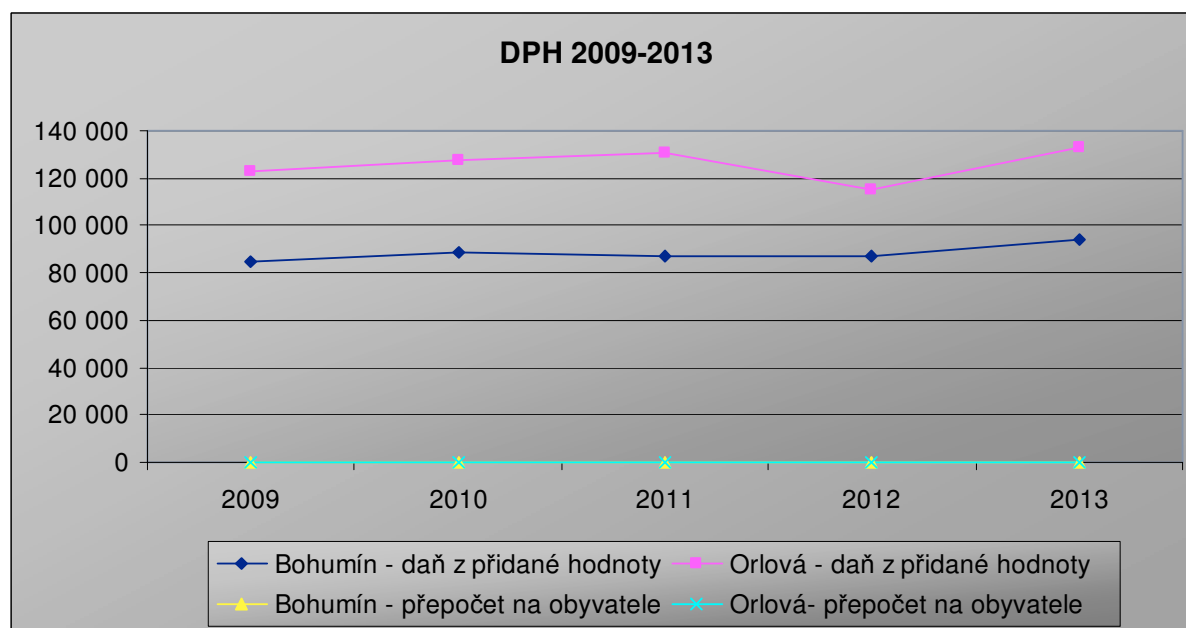
Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Bohumín					
Daň z přidané hodnoty	85 123	89 044	87 408	87 408	94 428
přepočet na jednoho obyvatele	3,9	4,1	4,0	4,0	4,3
% podíl na daňových příjmech	40%	42%	40%	39%	37%
% podíl na celkových příjmech	14%	14%	14%	15%	15%
Orlová					
Daň z přidané hodnoty	122 851	127 453	130 543	115 227	132 809
přepočet na jednoho obyvatele	4,0	4,1	4,2	3,8	4,3
% podíl na daňových příjmech	41%	43%	43%	39%	41%
% podíl na celkových příjmech	21%	21%	22%	24%	24%

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Na výše uvedenou tabulku 4.2 navazuje graf 4.2, který zde byl umístěn pro lepší orientaci u vývoje daně z přidané hodnoty měst Bohumín a Orlová. V grafu je možné vidět, že až na rok 2012 má město Orlová výnos daně z přidané hodnoty rostoucí. U města Bohumín můžeme vypočítat mírný pokles v letech 2011 a 2012. V grafu je také patrné, že město Orlová má podstatně vyšší výnos daně z přidané hodnoty než město Bohumín.

Graf 4.2 Daň z přidané hodnoty v letech 2009–2013

v tis. Kč

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Daň z nemovitosti²⁷

Následující tabulka 4.3 popisuje vývoj daně z nemovitosti u měst Bohumín a Orlová. Příjem daně z nemovitosti je mnohonásobně vyšší u města Bohumín než u města Orlová. Významnější podíl na daňových příjmech můžeme v letech 2012 a 2013 zaznamenat u města Bohumín. U celkových příjmů tvoří rozmezí 2–5 %. Naopak pro město Orlovou se jedná o příjem, který nemá na výši daňových a celkových příjmů významný vliv. Rostoucí výši tohoto příjmů zejména v posledních dvou letech zapříčinilo u města Bohumín zavedení místního koeficientu ve výši 2. Na základě obecně závazné vyhlášky č. 5/2000, stanovení koeficientu daně z nemovitostí má město Orlová základní koeficient 2,5 ve vyjmenovaných lokalitách již upravený u obytných domů, bytů a samostatných nebytových prostor - snížený o 1 až 3 kategorie (tj. na 2,0; 1,6 a 1,4), u stavebních pozemků koeficient upravený není. Další faktory, které se významným způsobem podílejí na výši této daně je počet rodinných domů a rozloha jednotlivých pozemků. Město Orlová je městem, v němž se nachází mnoho panelových domů. Na rozdíl od města Bohumín, kde dominují převážně domy rodinné.

Tab. 4.3 Daň z nemovitosti

v % a tis. Kč

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Bohumín					
Daň z nemovitosti	10 695	10 539	12 104	30 262	30 260
přepočet na jednoho obyvatele	0,5	0,5	0,6	1,4	1,4
% podíl na daňových příjmech	5%	5%	6%	13%	12%
% podíl na celkových příjmech	2%	2%	2%	5%	5%
Orlová					
Daň z nemovitosti	5 130	8 164	7 269	9 028	8 388
přepočet na jednoho obyvatele	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3
% podíl na daňových příjmech	2%	3%	2%	3%	3%
% podíl na celkových příjmech	1%	1%	1%	2%	1%

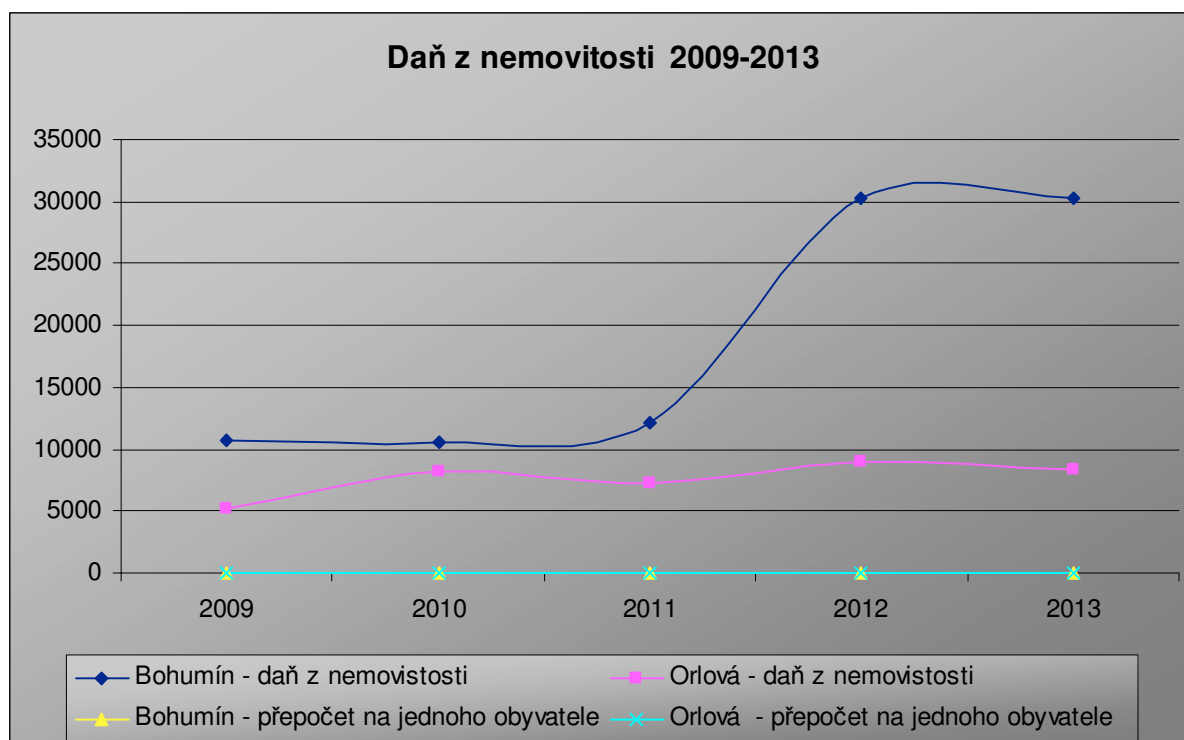
Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Graf 4.3 zobrazuje vývoj daně z nemovitosti měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, tento graf se vztahuje k tabulce 4.3. Byl zde použit pro lepší představu vývoje daně z nemovitosti. V grafu 4.3 můžeme vidět, jak znatelně v posledních dvou letech stoupl výnos z této daně městu Bohumín. Přepočet na jednoho obyvatele, zde však není příliš patrný.

²⁷ Dle nového občanského zákoníku se jedná o daň z nemovitých věcí.

Graf 4.3 Daň z nemovitosti v letech 2009–2013

v tis. Kč

Zdroj: interní dokumenty, rozborů hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Grafické vyjádření jednotlivých daní města Bohumín je zobrazeno v příloze číslo 7 a za město Orlovou v příloze číslo 8.

4.2 Správní poplatky

Příjmy, které město obdrží ze správních poplatků se liší v závislosti na výkonu poskytnutých služeb. Ze zákona obce vykonávají státní správu na základě přenesené působnosti a tímto jim byla udělena pravomoc vybírat na poskytnuté služby správní poplatky. Vzhledem k tomu že sazby jsou pevně stanoveny zákonem je pro obce obtížné ovlivnit jejich výtěžek. Částka se odvíjí na základě správních podání, které ovlivňuje také počet obyvatel ve správním obvodu.

Město Bohumín a Orlová vybírá poplatek za poskytování následujících služeb:

- potvrzení o trvalém pobytu,
- vydání občanských průkazů a cestovních dokladů,

- výpisy z informačního systému Czech POINT (výpisy z katastru nemovitostí, rejstříku trestů, obchodního, živnostenského a insolvenčního rejstříku, bodového hodnocení řidiče, poplatky za konverzi dokumentů a zneplatnění přístupových údajů),
- změny provedené na matrice,
- vydání rybářských lístků,
- stavební povolení k vodohospodářským dílům,
- vydání loveckých lístků,
- vydání územního rozhodnutí, stavebního povolení, pozdní kolaudace a kopírování dokumentů.

Poplatky za průkazy pro těžce zdravotně postižené byly od 1. 1. 2012 nově v rámci sociální reformy převedeny na úřady práce.

Následující tabulka 4.4 popisuje správní poplatky ve městech Orlová a Bohumín ve sledovaných letech 2009–2013:

Tab. 4.4 Správní poplatky

v % a tis. Kč

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Bohumín					
Správní poplatky	4 303	3 808	4 008	4 017	4720
přepočet na jednoho obyvatele	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
% podíl na daňových příjmech	2%	2%	2%	2%	2%
% podíl na celkových příjmech	1%	1%	1%	1%	1%
Orlová					
Správní poplatky	8 528	7 813	7 496	4 634	5 055
přepočet na jednoho obyvatele	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
% podíl na daňových příjmech	3%	3%	2%	2%	2%
% podíl na celkových příjmech	1%	1%	1%	1%	1%

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

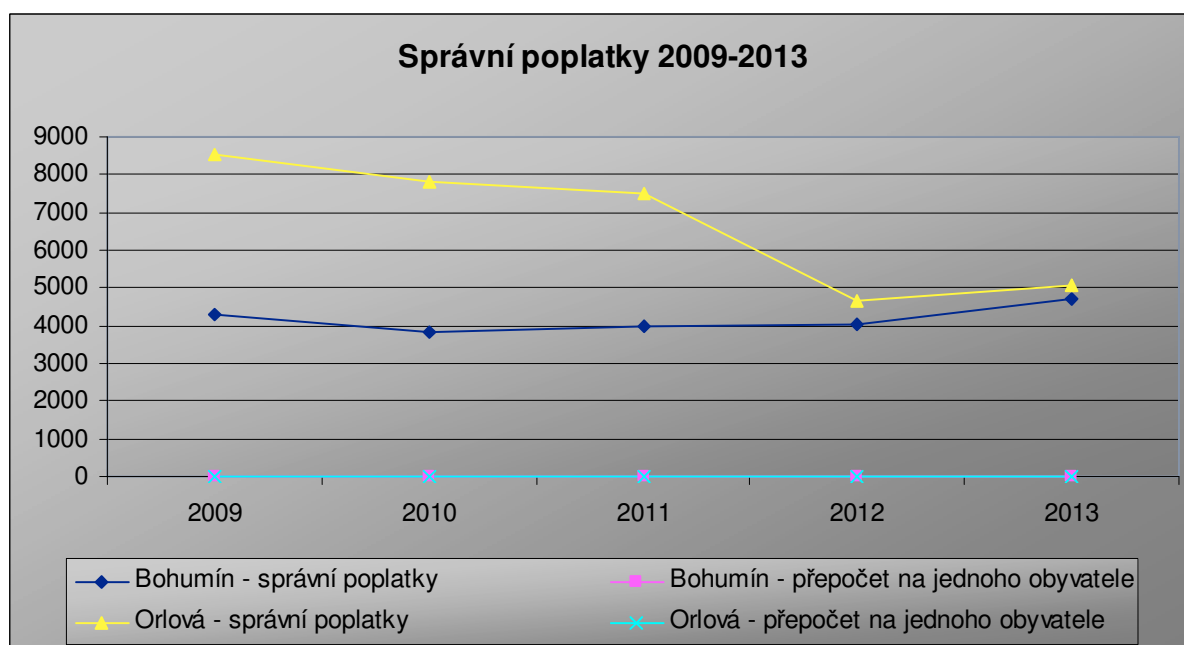
Z této tabulky je patrné, že město Orlová má mnohem vyšší výnos ze právních poplatků než město Bohumín, příčinou může být vyšší počet obyvatel. Město Bohumín je město s rozšířenou působností pro města Rychvald a Dolní Lutyň a nemá v součtu tolik obyvatel jako město Orlová. Tato skutečnost se však netýká služby Czech Point, kterou může využít občan jakéhokoliv města. Jedná se o službu, která umožňuje obyvatelům získat mnoho

informací na jednom místě. V tabulce můžeme pozorovat, že správní poplatky, které obdrželo město Bohumín jsou ve sledovaném období téměř konstantní, u města Orlová jsou však viditelné značné výkyvy. Při přepočtu na jednoho obyvatele vidíme, že jsou hodnoty srovnatelné. Procentní podíl na daňových a celkových příjmech není příliš významný. Nejvýnosnějším poplatkem u obou měst je poplatek za vydání cestovního dokladu, které musí mít nově podle zákona i každé malé dítě.

Graf 4.4 navazuje na tabulku 4.4 a slouží pro lepší představu vývoje správních poplatků obou měst v letech 2009–2013.

Graf 4.4 Správní poplatky v letech 2009–2013

v tis. Kč

Zdroj: interní dokumenty, rozborů hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Z tohoto grafu 4.4 je jasně viditelný pokles správních poplatků u města Orlová. K nejvýznamnějšímu poklesu došlo v roce 2012, v roce 2013 došlo k menšímu nárůstu. Naopak u města Bohumín, nebyly ve sledovaném období zaznamenány výraznější výkyvy, až na rok 2013, kdy došlo k nárůstu příjmů ze správních poplatků.

Správní poplatky jsou také spojeny s určitou mírou nákladů, které musí města vynaložit nato, aby mohla poskytovat služby svým občanům. Jedná se především o mzdové náklady, náklady spojené s využíváním softwaru a jeho správou, náklady na nákup nových

technologii, které jsou nutné pro zhotovení nových pasů a občanských průkazů. Sloupcový graf správních poplatků obou měst včetně tabulky je k vidění v příloze číslo 9.

4.3 Místní poplatky

Místní poplatky mají v České republice povahu obecních daní, kdy jejich zaplacením nemá občan nárok na poskytnutí protislužby. Výnos z těchto daní by měl sloužit především na zabezpečení lokálních veřejných statků, avšak na celkovém objemu daňových příjmů obcí představují nepatrný podíl. Místní poplatky se řídí zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Místní poplatky jsou fakultativní, což znamená, že je pouze na rozhodnutí jednotlivých obcí, zda a jaké poplatky budou uplatňovat.²⁸ Hodnotu jednotlivých poplatků si určí obec sama, její horní hranice je však limitována zákonem.

Obce mohou vybírat následující druhy místních poplatků:

- poplatek ze psů,
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za povolení k vjezdu motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj,²⁹
- poplatek za provoz systému, shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.³⁰

---

²⁸ PROVAZNÍKOVÁ, Romana., *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

²⁹ Od 1. 1. 2012 došlo ke zrušení tohoto místního poplatku. Na základě zákona č.458/2011 Sb., o změně zákona související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů. V současné době jsou tyto poplatky vybírány státem a následně přerozdělovány obcím.

³⁰ PROVAZNÍKOVÁ, Romana., *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

Místní poplatky tvoří specifikum jednotlivých měst. Je to především z toho důvodu, že si je město spravuje samo v rámci své působnosti a to zpravidla prostřednictvím finančních odborů. Jednotná správa je výhodná také v tom, že je pro města méně administrativně náročná. Jako příklad snahy o snížení nákladů na výběr a správu poplatku můžeme uvést Magistrát města Karviné, který jako první v České republice zavedl při úhradě poplatků poštovní poukázky s čárovým kódem. Tento krok ohodnotili občané jako pozitivní, protože mohli uhradit platbu za komunální odpad nebo poplatek za psa přímo na pokladnách magistrátu a snížila se tím i délka čekání.

V oblasti místních poplatků můžeme pozorovat problémy především v informovanosti občanů o tom kolik na poplatcích odvádějí městu ze svých příjmů. Tato oblast nepodléhá skrytému zdanění jako je tomu u daní, ale i tak mohou občané, kteří jsou například ubytováni ve městě, které má zaveden poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt tento poplatek odvést aniž by o této skutečnosti měli ponětí, protože jim o tom nikdo neposkytl adekvátní informaci. Takovýto případ lze považovat za výjimečný, protože občané odvádí svému městu přesně stanovenou roční, pololetní či čtvrtletní částku přímo na městských úřadech eventuálně převodem z účtu. Jako doklad o zaplacení občan obdrží u poplatku za komunální odpad nálepkou na popelnici na aktuální rok a u poplatku za psa je to evidenční známka. Ostatní poplatky se spíše vztahují na podnikatelské subjekty než na občana samotného.

Město Orlová v vybírá v rámci své působnosti následující typy poplatků:

- poplatek ze vstupného,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze psů,
- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj (do konce roku 2011),
- poplatek z ubytovací kapacity,³¹
- poplatek za likvidaci komunálního odpadu.

Město Bohumín vybírá následující místní poplatky:

- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze psů,

---

³¹ Tento místní poplatek vešel v platnost od 1.3. 2014.

- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj (do konce roku 2011).

Příjmy měst z místních poplatků bývají ovlivněny řadou různých faktorů. Výnosy jsou však ovlivněny i skladbou zavedených poplatků. Skutečně vybrané částky za sledované období 2009–2013 u měst Bohumín a Orlová zobrazuje tabulka 4.5. Součástí této tabulky není uveden přepočet na obyvatele, ani % podíl na daňových a celkových příjmech za jednotlivé místní poplatky, neboť tyto ukazatele mají minimální vypovídací hodnotu. Z tohoto důvodu jsou tyto přepočty uvedeny za celkový příjem z těchto poplatků v jednotlivých letech. Procentní podíl na daňových příjmech je u města Bohumín klesající, naopak u města Orlová je rostoucí. Procentní vyjádření celkových příjmů je u města Bohumín také klesající, u města Orlová je ve sledovaném období konstantní.

Tab. 4.5 Místní poplatky měst Bohumín a Orlová v letech 2009–2013

v tis. Kč

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Bohumín					
poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	1 235	1 266	4 263		
poplatek ze psů	711	731	716	680	716
poplatek za užívání veřejného prostranství	1 319	4 249	1 796	704	716
Celkem	3 265	6 246	6 775	1 384	1 432
přepočet na jednoho obyvatele	0	0	0	0	0
% podíl na daňových příjmech	2%	1%	1%	0%	0%
% podíl na celkových příjmech	1%	1%	1%	0%	0%
Orlová					
poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	7 705	6 063	6 386		
poplatek ze psů	1 586	1 490	1 478	1 453	1 378
poplatek ze vstupného	8	17	20	33	112
poplatek za likvidaci komunálního odpadu	15 174	14 314	14 338	14 110	17 493
poplatek za užívání veřejného prostranství	932	1 082	1 394	920	1 084
Celkem	16 106	15 396	15 732	15 030	18 577
přepočet na jednoho obyvatele	1	1	1	0	1
% podíl na daňových příjmech	5%	5%	5%	5%	6%
% podíl na celkových příjmech	3%	3%	3%	3%	3%

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

V příloze č. 10 je umístěn graf vývoje místních poplatků.

Poplatek za psa

Smyslem tohoto poplatku je především regulační funkce a také zájem měst o evidenci psů, kteří se nacházejí na jejich území. Sazby obou měst jsou značně odlišné především podle toho, zda je pes v rodinném domě nebo v sídlištní zástavbě.

V případě, že se jedná o sídlištní zástavbu v Orlové-Lutyni nebo Orlové-Porubě (mimo rodinné domy) byl stanoven poplatek na 1 500 Kč za jednoho psa za každého druhého a dalšího psa 2 000 Kč, v případě rodinných domů a zahrad je tato sazba stanovena za jednoho psa na 240 Kč a za každého dalšího 400 Kč. Za psa, jehož držitelem je právnická osoba, je stanoven poplatek za jednoho psa 1 500 Kč a za každého dalšího 2 000 Kč.

Město Bohumín si stanovilo sazbu za psa v rodinném domě nebo na zahradě stejně jako město Orlová, a to 240 Kč a za každého dalšího 600 Kč. Za psa v ostatních obytných domech 1 020 Kč a za každého dalšího psa 2 040 Kč. U psa, který je ve vlastnictví právnické osoby, je poplatek 1 500 Kč a za každého dalšího 2 250 Kč.

Obě města přistoupila k evidenci psů pomocí evidenční známky, kterou obdrží od správce poplatku bez ohledu na to, zda pes poplatku podléhá nebo je od poplatku osvobozen. Poplatek za psa má ve sledovaném období klesající charakter. Z následující tabulky 4.5 je možno vidět, že město Bohumín má téměř poloviční hodnoty oproti městu Orlová. Dalo by se říci, že regulace formou vyšších poplatků za každého dalšího vlastněného psa se vyplatila. Samozřejmě to může být způsobeno také tím, že ne všichni majitelé psa přihlásí. Doplňující informace tykající se poplatku za psa jsou uvedeny příloze číslo 11.

Poplatek za užívání veřejného prostranství

Příjem z tohoto poplatku je nejméně předvídatelný. Protože účelem je zaplatit za určitou část plochy veřejného prostranství a může se stát, že v některých letech nemusí být rozpočtová částka naplněna nebo může být naplněna pouze částečně. Jako složitější se zde může jevit i správa poplatku, protože jednotlivá města mohou obecně závaznou vyhláškou definovat veřejné prostranství různými způsoby.

V tabulce 4.5 můžeme vypořádat, že výše tohoto poplatku vykazuje u města Bohumín značné výkyvy, přičemž v letech 2012 a 2013 došlo ke zdatnému poklesu oproti rokům 2009, 2010, 2011. Naproti tomu město Orlová mělo v letech 2009, 2010 a 2011 výrazně nižší příjmy z tohoto poplatku než město Bohumín, ale v letech 2012 a 2013 má příjmy vyšší. Více informací k tomuto poplatku je uvedeno v příloze č. 12.

Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj

Do roku 2011 patřil tento poplatek mezi jeden z nejvýnosnějších. Sazba poplatku byla stanovena u obou měst horní hranicí 5 000 Kč na tři měsíce za každý provozovaný výherní hrací přístroj. K významné změně došlo od 1. 1. 2012, kdy byl tento poplatek zrušen. Na základě zákona č.458/2011 Sb., o změně zákona související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů. Došlo k novému zdanění hazardu speciálním odvodem, který nahrazuje zrušené místní a některé správní poplatky. Město Orlová mělo v letech 2009–2011 poměrně velké příjmy z tohoto poplatku, a to mezi 6–7 mil. Kč. Město Bohumín mělo příjmy výrazně nižší v letech 2009 a 2010 přesahovala tato hodnota 1,2 mil. Kč a v roce 2011 přesáhla hodnotu 4 mil. Kč. Město Bohumín přistoupilo k regulaci hracích přístrojů. Bližší informace jsou uvedeny v příloze číslo 13.

Poplatek ze vstupného

Je u města Orlová stanoven obecně závaznou vyhláškou. Město tento poplatek uplatňuje na vstupy, které jsou pořádány v rámci kulturních, sportovních akcí a na prodejní nebo reklamní akce. Poplatníkem jsou fyzické a právnické osoby, které akci pořádají. V tabulce 4.5 můžeme vypořádat, že jako jediný má tento poplatek ve sledovaném období rostoucí tendenci. Město Bohumín tento poplatek zaveden nemá, protože se mu to vzhledem k administrativní náročnosti a malého výnosu jeví jako nevhodné.

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu (dále jen „KO”)

Tento poplatek je ve městě Orlová definován obecně závaznou vyhláškou. Poplatek za KO je nejvýnosnější. Za nejvýnosnější poplatkový příjem se dá považovat z toho důvodu, že jeho úhrada se týká všech obyvatel, kteří jsou v daném městě přihlášení k trvalému pobytu.

Je nutné však také zmínit, že tento poplatek je zároveň spojen s nejvyššími náklady, složitou správou a výběrem tohoto poplatku. Poplatek je ve městě Orlová vymezen jako dvousložkový.

Město Orlová stanovilo sazbu poplatku ve výši 624 Kč. Tato částka je tvořena z částky 250 Kč za kalendářní rok a z částky 374 Kč za kalendářní rok. Tato částka byla stanovena na základě skutečných nákladů, které byly vypočítány z předchozího kalendářního roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu za poplatníka na kalendářní rok.

Skutečné náklady na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu za rok 2011 byly 23 977 175 Kč a byly rozúčtovány takto:

Náklady $23\,977\,175 \div 32\,361$ (32 204 – počet obyvatel s pobytem na území města + 157 – počet staveb určených k individuální rekreaci nacházejících se na území města, ve kterých není hlášena k pobytu žádná fyzická osoba = 740,95 Kč.³² Z této částky pak byla stanovena sazba poplatku na 624 Kč.

Město Bohumín nedefinuje nakládání s odpadem jako místní poplatek, ale je vybírán jako poplatek uživatelský. Město Bohumín má vlastní skládku, z tohoto důvodu je mezi městem a jeho občany uzavřena smlouva a odvozu komunálního odpadu. V roce 2013 nedošlo ve městě Bohumín ke zvýšení poplatku za odvoz komunálního odpadu. V případě vyšších nákladů na odvoz se bude snažit město dorovnat tyto náklady ze zisků, které plynou ze separace. Město Bohumín si třídění odpadu velmi pochvaluje a má z něj stále vyšší příjmy, proto nemusí tuto oblast dotovat z rozpočtu a příjmy za třídění následně sníží cenu za odvoz komunálního odpadu.

Lidé kteří bydlí v rodinných domech, zaplatí roční poplatek v hodnotě 1 560 Kč za odvoz 110 litrové popelnice s intervalem vývozu jednou za 14 dnů, ale mohou požádat o slevu ve výši 600 Kč za odvoz popelnice. Tato popelnice je určena maximálně pro 5 osob. Malý sídlištní kontejner o objemu 1 100 litrů, který se vyváží pravidelně jednou týdně, bude

---

³² Město Orlová. *Obecně závazná vyhláška města Orlová č. 3/2012 o místním poplatku ze psů, ze vstupného a za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu*[online]. Město Orlová [23. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.mesto-orlova.cz/cz/radnice/obecne-zavazne-vyhlaskey/>

domácnosti stát 16 796 Kč. Tento kontejner je určen pro 60–70 osob. Ceny za tyto kontejnery se následně rozpočítají mezi několik desítek domácností v bytových domech. Více informací je uvedeno v příloze číslo 14.

4.4 Srovnání daňových příjmů jednotlivých měst

Oblast daňových příjmů jednotlivých měst je velmi rozsáhlá, proto je zaměřena pouze na vybranou část daňových příjmů, u kterých je možné vyzorovat rozdíly.

Mezi daně, které tvoří nejvyšší část daňových příjmů patří daň z přidané hodnoty, která dosahuje u měst Orlová a Bohumín průměrně 40 % celkových daňových příjmů. Při následném porovnání konkrétních daní je však možné zjistit, že město Bohumín má vyšší výnosy z daní příjmů u FO z podnikání a daně z nemovitosti. Město Orlová zase převyšuje svými výnosy u daní z příjmů FO ze závislé činnosti a daně z příjmů u PO.

V rámci komparace je práce zaměřena také na místní poplatky, které jsou v jednotlivých letech porovnávány. Město Bohumín však mělo do roku 2011 zavedeny tři místní poplatky a v současné době uplatňuje již jen dva. Od 1. 1. 2012 došlo ke změně legislativy a byl zrušen místní poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj. Došlo k novému zdanění hazardu speciálním odvodem, který nahrazuje zrušené místní a některé správní poplatky.

Dalším společným místním poplatkem je poplatek za psy, při srovnání tohoto poplatku vyplynulo, že město Bohumín má za jednoho psa poplatky ve stejné výši nebo dokonce nižší, ale naopak za každého dalšího vlastněného psa jsou poplatky vyšší než u města Orlová.

Posledním společným místním poplatkem je poplatek za užívání veřejného prostranství, který tvoří významný zdroj příjmů pro město Bohumín v posledních dvou letech se však příjem z tohoto poplatku výrazně snížil. Vývoj tohoto místního poplatku je u města Bohumín poměrně kolísavý, neboť ve sledovaném období jsou patrné značné výkyvy. U města Orlová je vývoj tohoto poplatku bez výraznějších odchylek. Příjem z tohoto poplatku, se jak již bylo uvedeno výše odvíjí od řady specifických faktorů, které není možné s úplnou jistotou dopředu určit.

Pro město Orlová je nejvýnosnější ze všech místních poplatků, poplatek za likvidaci komunálního odpadu. Město Bohumín však tento poplatek zaveden nemá, a to z toho důvodu, že má vlastní skládku. Město má s občany sepsáno smlouvu o svozu komunálního odpadu. A proto nemusí hradit náklady spojené s umístěním komunálního odpadu na skládku. Finanční obnos, který je uveden jako součást daňových příjmů vybírá město Bohumín od ostatních subjektů, jenž využívají jejich skládku k uložení vlastního odpadu. V tomto případě, není možné srovnání, ale je zde uveden přínos, který pro město Bohumín vlastní skládka má. Občané totiž nemusí hradit fixní částku za každou osobu v domácnosti, ale naopak se hradí pouze za vývoz odpadových nádob. Což finančně pomůže řadě rodin, především v tomto kraji. Při vybírání poplatku se tedy nevychází z evidence obyvatel, ale z četnosti odvozu a velikosti odpadové nádoby. Město Orlová vybírá za každého občana částku 624 Kč, oproti tomu město Bohumín vybírá 1 560 Kč za odvoz 110 litrové popelnice u rodinného domu, z této částky je možné požádat o slevu. Tato sleva se týká vývozu menší odpadové nádoby a cena se nám tak na jednoho člena sníží na cca 240 Kč ročně. V případě, že vezmeme v úvahu 4 člennou rodinu v rodinném domě za odvoz 110 litrové popelnice zaplatíme ročně za jednoho člena 390 Kč, což je výrazně méně než výše poplatku stanoveného u města Orlová. Město Bohumín, tímto poplatkem zároveň motivuje své občany ke třídění komunálního odpadu, což se jim v každém následujícím roce vrátí v podobě úspory za odpad, kterou budou muset domácnosti zaplatit.

Specifickou oblast daňových příjmů tvoří správní poplatky, které plynou do rozpočtu města, především ze služeb, které město poskytuje občanům. Výše těchto příjmů se dá dopředu jen velmi těžko odhadnout. Jedním z mála faktorů, která výši těchto příjmů ovlivňuje je počet obyvatel. Z tohoto pohledu je tedy jasné, že když má město Bohumín cca o 8 tis. obyvatel méně bude mít i nižší příjmy. U města Orlová došlo v letech 2009–2013 k postupnému poklesu, ovšem v roce 2013 došlo k mírnému zlepšení, a to o 421 tis. Kč oproti roku 2012. Město Bohumín má naproti tomu příjmy v rozmezí cca 3–4 mil. Kč. Celkově se v této příjmové oblasti blíží město Orlová městu Bohumín.

Další daňové příjmy, jenž města Bohumín a Orlová v letech 2009–2013 obdržela, zde nejsou blíže specifikovány, neboť se výrazným způsobem nepodílely na příjmech.

Shrnutí kapitoly

Cílem praktické části diplomové práce bylo zhodnotit daňové příjmy u vybraných obcí s rozšířenou působností. Zpracování problematiky daňových příjmů je rozčleněno do tří stěžejních částí a to na výnosy z daní, správní poplatky a poplatky místní. Komparace ukázala, že výše jednotlivých složek daňových příjmů byla v poslední letech významně ovlivněna celosvětovými negativními ekonomickými dopady v podobě „ekonomické krize“, a to převážně v oblasti výnosu z daní. Mezi další příčiny, které výši daňových příjmů ovlivnily byly legislativní změny, ke kterým v posledních letech došlo, a to jak ze strany státu, tak i ze strany jednotlivých měst. Nejvýznamnější legislativní změnou v této oblasti je nové rozpočtové určení daní platné od 1. 1. 2013.

Vybrané místní poplatky i velikost jejich sazeb se odvíjí převážně od velikosti jednotlivých měst. Při výběru místních poplatků má významný vliv i jejich funkce. Město Bohumín má v současné době zavedeny pouze dva místní poplatky, a to místní poplatek ze psů a místní poplatek za užívání veřejného prostranství. Město Orlová má místních poplatků více nejvýnosnějším je místní poplatek za likvidaci komunálního odpadu. Obce musí ze zákona sledovat náklady na sběr a svoz komunálního odpadu, protože právě výše těchto nákladů je rozhodující pro určení sazby poplatku. Proto se můžeme setkávat s navyšováním tohoto poplatku každý rok. Agenda této oblasti odpadového hospodářství se jeví jako velmi důkladná. Sazby ostatních poplatků bývají většinou na stabilní úrovni. Je to dáno především z hospodárných důvodů, kdy by u nízkých sazeb s pravidelným výnosem i u správy poplatků mohlo dojít k neefektivnosti v případě častých změn. Je zde zohledněno také sociální hledisko, protože poplatky jsou stejně jako daně citlivým tématem a jeho změny by měly být důkladně zváženy a zároveň posouzeny, zda je nutné jimi zatěžovat občany daného města či obce.

Správní poplatky mají v této oblasti speciální postavení, protože obce za poskytnutí služby občanům obdrží poplatek. I když výše za jednotlivé úkony vychází ze zákona, tak se vývoj příjmů z těchto poplatků jen těžko odhaduje. V této oblasti neustále dochází k úpravě pravomoci a delegování dalších úkolů na samosprávné celky.

5 ZÁVĚR

Diplomová práce „Hospodaření vybraných měst s rozšířenou působností se zaměřením na daňové příjmy,“ se zabývá identifikací a analýzou vybraných druhů daňových příjmů. Z hlediska velkého rozsahu těchto příjmů byly pro práci zvoleny pouze ty části, které mají na rozpočet významný vliv. Jedná se o výnosy z daní, správní a místní poplatky.

Předmětem diplomové práce je vývoj daňových příjmů u dvou obcí s rozšířenou působností. Těmito městy jsou město Bohumín a Orlová. Na základě informací, které města pro účely této práce poskytla, bylo možné vypracovat analýzu hospodaření za období 2009–2013. Srovnání se týká především vývoje rozpočtů výše uvedených měst. V analýze jsou zachyceny nejvýznamnější položky, které ovlivnily výši příjmů a výdajů v jednotlivých letech sledovaného období.

Město Orlová i Bohumín mělo v letech 2009–2013 nejnižší příjmy a výdaje v roce 2012. Vývoj celkových příjmů a výdajů měla obě města ve sledovaném období kolísající. Město Orlová mělo klesající výdaje až na rok 2013, kdy došlo k mírnému nárůstu. Celkové příjmy převyšovaly celkové výdaje až na roky 2009 a 2012, kdy celkové výdaje převýšily celkové příjmy. Město Bohumín mělo v letech 2009, 2010 a 2011 celkové příjmy rostoucí. V roce 2012 došlo k poklesu a v roce 2013 k nárůstu celkových příjmů o 46 mil. Kč. Výdajová oblast přesahovala v letech 2009 a 2010 oblast příjmovou, naopak v letech 2011, 2012 a 2013 převýšila oblast příjmová oblast výdajovou. Obě města ve sledovaném období přistoupila ke snižování nákladů.

Cílem diplomové práce bylo přiblížit hospodaření vybraných měst s rozšířenou působností se zaměřením na vývoj daňových příjmů ve sledovaném období 2009–2013. Což bylo v práci splněno ve čtvrté kapitole diplomové práce. Neboť právě tato část je zaměřena na srovnání vybraných daňových příjmů, a to jednotlivých daní, správních a místních poplatků. Veškeré porovnání je podloženo tabulkovým a grafickým zobrazením. Z porovnání vyplynulo, že nejvýznamnější částí daňových příjmů jsou daňové výnosy, které tvoří u obou měst přes 90 % celkových daňových příjmů. Přepočet na jednoho obyvatele u daně z příjmů FO a PO je u města Bohumín v rozmezí 4–4,6 tis. Kč, u města Orlová je tato částka nižší, a to v rozmezí 3,9–4,2 tis. Kč na jednoho obyvatele. V této oblasti tedy není

rozhodující celkový počet obyvatel, neboť město Bohumín má obyvatel méně, ale přesto má vyšší výnos při přepočtu na jednoho obyvatele. Dalším významným zdrojem příjmů je daň z přidané hodnoty. Tato daň se u města Bohumín ve sledovaném období podílí na celkových daňových příjmech 37–42 % a u města Orlová pak 39–43 %. Daň z přidané hodnoty se u přepočtu na jednoho obyvatele u obou měst vyvíjela téměř ve stejné výši. U města Bohumín to bylo v rozmezí 3,9–4,3 tis. Kč na jednoho obyvatele. U města Orlová pak v rozmezí 3,8–4,3 tis. Kč na jednoho obyvatele. Významnější rozdíl je u přepočtu na jednoho obyvatele viditelný u daně z nemovitosti, což je dáno především tím, že město Bohumín zvýšilo od roku 2012 místní koeficient, což vedlo k nárůstu výnosů z 0,5 tis. Kč na 1,4 tis. Kč na jednoho obyvatele. Město Orlová, má místní koeficienty pro jednotlivé lokality v různé výši a výnos, který městu na jednoho obyvatele plyne je v rozmezí 0,2–0,3 tis. Kč. Správní poplatky tvořily u města Bohumín ve sledovaném období 2 % celkových daňových příjmů a u města Orlová byly v letech 2009 a 2010 ve výši 3 % v následujících letech však došlo k poklesu a na daňových příjmech se podílely pouze 2 %. U města Bohumín se místní poplatky podílí na celkových daňových příjmech pouze 1–2 %. U Města Orlová se ve sledovaném období místní poplatky podílí na celkových daňových příjmech 5–6 %.

Hypotéza 1, jejímž obsahem je, že přímé daně tvoří nejvýnosnější část daňových příjmů se podařilo potvrdit, protože přímé daně převyšují v celkovém součtu daně nepřímé. Tabulka, která potvrzuje toto tvrzení je uvedena v příloze číslo 15. Ve sledovaném období se na celkových daňových příjmech daň z příjmů FO u města Bohumín podílí 21–27 % a u města Orlová 20–21 %. Daň z příjmů PO u města Bohumín tvoří 17–20 % a u města Orlová pak 18–21 % celkových daňových příjmů. U obou měst tedy daň z příjmů FO převyšuje nebo je její výše totožná s daní z příjmů PO, i když zde nevzniká významný rozdíl. Naopak významné difference byly zaznamenány u daně z nemovitosti. Na celkových daňových příjmech se daň z nemovitosti u města Bohumín podílí ve sledovaném období 5–13 % a u města Orlová pouze 2–3 %. Město Bohumín přistoupilo v roce 2012 ke zvýšení místního koeficientu na výši 2, což zapříčinilo nárůst výnosu daně z nemovitosti z 12 mil. Kč v roce 2011 na 30 mil. Kč v roce 2012. Zvýšení příjmů v této oblasti činilo nárůst o 18 mil. Kč. Zatímco u města Orlová je daň z nemovitosti podstatně nižší, a ve sledovaném období se pohybuje v rozmezí 5–9 mil. Kč.

Hypotézu 2, která vychází z předpokladu, že místní poplatky mají ve sledovaném období rostoucí charakter se podařilo potvrdit pouze částečně, což znázorňuje tab. 4.5. Neboť

ve sledovaném období 2009–2013 mají místní poplatky kolísající charakter. Jediným poplatkem, který tuto podmínku splnil je poplatek ze vstupného, který má u města Orlová rostoucí charakter.

Díky použité metodě časové komparace bylo možné v diplomové práci zhodnotit cíl a ověřit jednotlivé hypotézy.

Z diplomové práce vyplynula pro obě města následující doporučení, které mohou pomoci k navýšení příjmové stránky rozpočtu. Doporučení pro město Orlovou je plošné zvýšení místního koeficientu po vzoru města Bohumín a okolních měst jako je Havířov na výši 2. Dalším doporučením je zaměření na oblast nedaňových příjmů a snaha o navýšení této části rozpočtu. Město by mělo preferovat pronájem nemovitostí, před jeho prodejem. Město Bohumín by mělo zvážit zavedení nových místních poplatků, které by alespoň částečně zvýšilo jejich daňové příjmy. Inspirací může být město Orlová, které v letošním roce zavedlo poplatek z ubytovací kapacity. Obě města by se pak měla zaměřit na vytvoření podmínek a podporu podnikání jak pro osoby samostatně výdělečně činné, tak pro právnické osoby, které přinesou do rozpočtu nejen daňové příjmy, ale vytvoří i nová pracovní místa.

Seznam literatury

a) Knihy, příspěvky ve sborníku

1. HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010. 340 s. ISBN: 978-80-7357-497-0.
2. KALA, Václav. a kol. *Správa a samospráva obce*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1992. 111 s. ISBN 80-206-0237-2.
3. KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, 399 str. ISBN 978-80-7201-665-5.
4. PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-514-1.
5. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
6. REKTOŘÍK, J., J. ŠELEŠOVSKÝ a kol. *Jak řídit kraj, město obec: rukověť územní samosprávy, díl 2 - Finance, rozpočty, účetnictví, veřejná kontrola*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 135 s. ISBN 80-210-2955-5.
7. SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Majetek krajů, měst, obcí DSO a PO*. Turnov: Acha obec účtuje, 2010. 258 s. ISBN 978-80-254-5609-5.
8. ŠELEŠOVSKÝ, Jan a Robert JAHODA. *Veřejné finance v ČR a EU*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, 170 s. ISBN 80-210-3410-6.

c) Elektronické dokumenty a ostatní

9. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. In: *Sbírka zákonů České republiky. 2000*. Dostupný také z:
<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=49296&fulltext=&nr=128~2F2000&part=&name=&rpp=15#local-content>
10. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. In: *Sbírka zákonů České republiky. 1990*. Dostupný také z:
<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=38937&nr=565~2F1990&rpp=15#local-content>
11. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky. 2000*. Dostupný také z:
<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=49567&fulltext=&nr=250~2F2000&part=&name=&rpp=15#local-content>

12. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=49560&fulltext=&nr=243~2F2000&part=&name=&rpp=15#local-content>
13. Zákon č. 212/1992 Sb., o soustavě daní, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992. Dostupný taky z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=588&r=1992>
14. Zákon č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=588&r=1992>
15. Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=40062&nr=338~2F1992&rpp=15#local-content>
16. Město Bohumín: *O městě*. [online] Město Bohumín [26. 11. 2013] Dostupné z: <http://www.mesto-bohumin.cz/cz/o-meste/>
17. Město Orlová: *Obecně závazná vyhláška č. 1/2014 o místním poplatku z ubytovací kapacity*. [online] Město Orlová [20. 3. 2014] Dostupné z: http://www.mesto-orlova.cz/soubory_clanek/26478_1.pdf
18. Město Orlová: *Obecně závazná vyhláška č. 1/2013 kterou se mění a doplňuje obecně závazná vyhláška č. 3/2013 o místním poplatku ze psů, ze vstupného a za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů*. [online] Město Orlová [20. 3. 2014] Dostupné z: http://www.mesto-orlova.cz/soubory_clanek/26086_1.pdf
19. Město Orlová: *Obecně závazná vyhláška č. 4/2012 o místním poplatku za užívání veřejného prostranství*. [online] Město Orlová [20. 3. 2014] Dostupné z: http://www.mesto-orlova.cz/soubory_clanek/22758_1_05p7m2mR.pdf
20. Město Orlová: *Obecně závazná vyhláška č. 1/2012 kterou se zrušuje Obecně závazná vyhláška č. 2/2011 o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj, koncový interaktivní videoloterní terminál a herní místo lokálního herního systému*. [online] Město Orlová [20. 3. 2014] Dostupné z: http://www.mesto-orlova.cz/soubory_clanek/14014_1_05TgVGwy.pdf
21. Město Orlová: *Obecně závazná vyhláška města Orlové č. 2/2011 o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj, koncový interaktivní videoloterní terminál a herní*

- místo lokálního herního systému. [online] Město Orlová [21. 3. 2014] Dostupné z: http://www.mesto-orlova.cz/soubory_clanek/8630_1_05n3qpOq.pdf
22. Město Orlová: *Obecně závazná vyhláška města Orlová č. 5/2000 stanovení koeficientu daně z nemovitosti*. [online] Město Orlová [21. 3. 2014] Dostupné z: <http://www.mesto-orlova.cz/cz/radnice/obecne-zavazne-vyhlasky/23-ozv-5-2000-stanoveni-koeficientu-dane-z-nemovitosti.html>
23. Město Bohumín: *Místní poplatek ze psů, za užívání veřejného prostranství*. Město Orlová [22. 3. 2014] Dostupné z: <http://www.mesto-bohumin.cz/cz/radnice/poplatky/>
24. Město Bohumín: *Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení*. Město Orlová [22. 3. 2014] Dostupné z: http://www.mesto-bohumin.cz/data/ozv/ozv_2011-02.pdf
25. Interní dokumenty města Orlová - Rozbory hospodaření 2009
26. Interní dokumenty města Orlová - Rozbory hospodaření 2010
27. Interní dokumenty města Orlová - Rozbory hospodaření 2011
28. Interní dokumenty města Orlová - Rozbory hospodaření 2012
29. Interní dokumenty města Orlová - Rozbory hospodaření 2013
30. Interní dokumenty města Bohumín - Rozbory hospodaření 2009
31. Interní dokumenty města Bohumín - Rozbory hospodaření 2010
32. Interní dokumenty města Bohumín - Rozbory hospodaření 2011
33. Interní dokumenty města Bohumín - Rozbory hospodaření 2012
34. Interní dokumenty města Bohumín - Rozbory hospodaření 2013

Seznam zkratek

a.s. – akciová společnost

č. – číslo

ČR – Česká republika

FO – fyzická osoba

Kč - korun českých

Km – kilometr

KO – komunální odpad

m. – metr

mil. – milion

PO – právnická osoba

s. r. o. – společnost s ručením omezeným

Sb. – sbírky

tab. – tabulka

tis.- tisíc

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. 4. 2014

jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha číslo 1: Příjmy a výdaje města Bohumín v letech 2009–2013

Příloha číslo 2: Příjmy a výdaje města Orlová v letech 2009–2013

Příloha číslo 3: Příjmy a výdaje měst Bohumín a Orlová v letech 2009–2013

Příloha číslo 4: Soustava daní ČR

Příloha číslo 5: Daňové příjmy města Bohumín v letech 2009–2013

Příloha číslo 6: Daňové příjmy města Orlová v letech 2009–2013

Příloha číslo 7: Vývoj jednotlivých daní u města Bohumín v letech 2009–2013

Příloha číslo 8: Vývoj jednotlivých daní u města Orlová v letech 2009–2013

Příloha číslo 9: Správní poplatky měst Bohumín a Orlová v letech 2009–2013

Příloha číslo 10: Místní poplatky měst Bohumín a Orlová

Příloha číslo 11: Místní poplatek ze psa

Příloha číslo 12: Místní poplatek za užívání veřejného prostranství

Příloha číslo 13: Místní poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj

Příloha číslo 14: Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu

Příloha číslo 15: Potvrzení hypotézy 1

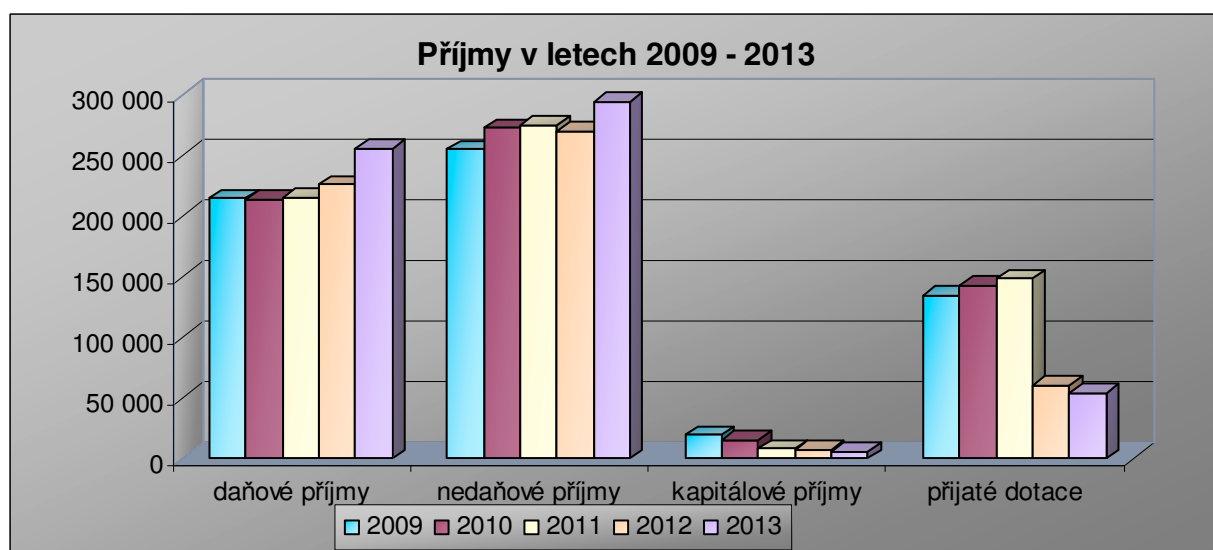
Příloha číslo 1

Příjmy a výdaje města Bohumín v letech 2009–2013

Z grafu 1.1 je patrné, že město Bohumín má v posledních dvou letech poněkud nižší příjmy. V letech 2012 a 2013 došlo k nárůstu daňových příjmu, což by mohlo být zapříčiněno změnou koeficientu u výběru daně z nemovitosti v roce 2012 a změně přerozdělování určení daní v roce 2013. Zároveň došlo k významnému poklesu přijatých dotací a kapitálových příjmů. Nejvýznamnějším zdrojem finančních prostředků jsou pro město Bohumín nedaňové příjmy. Do nedaňových příjmů jsou zahrnuty pronájmy majetku, vlastní příjmy, z nichž jsou nejvýnosnější příjmy spojené se správou domu, a to ze služeb k vyúčtování s nájemníky. Dalším významným zdrojem jsou pak příjmy daňové.

Graf 1.1 Příjmy ve sledovaném období 2009 – 2013

v tis. Kč

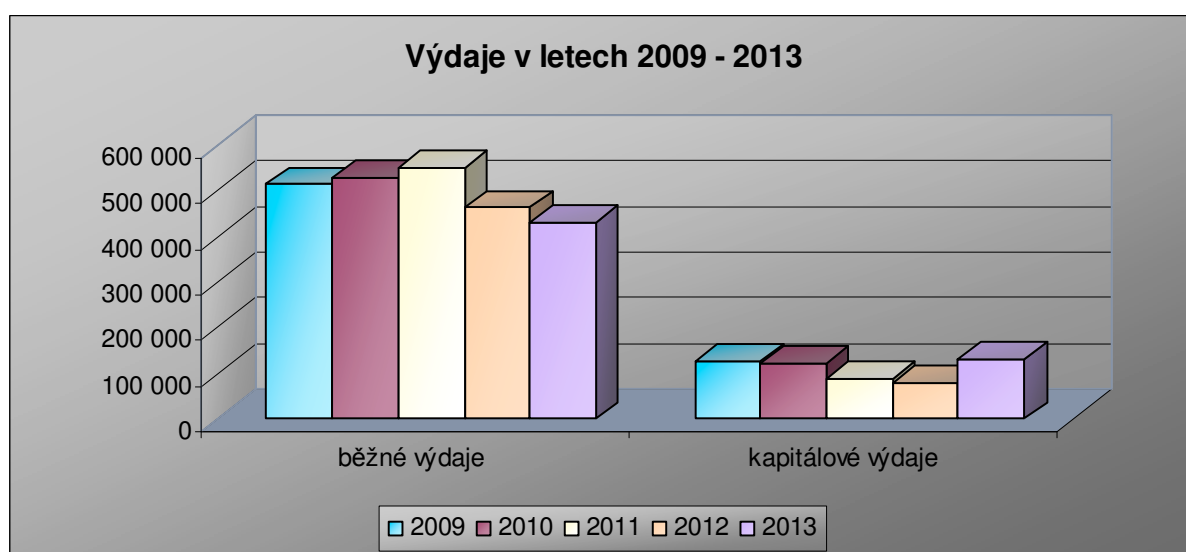

Zdroj: interní dokumenty, rozborů hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Následující graf 1.2 popisuje vývoj výdajů ve sledovaném období 2009 – 2013. Stejně jako u příjmů je možné i u výdajů vidět v posledních dvou letech výrazné snížení oproti létům předcházejícím. Výdaje města Bohumín v jednotlivých letech jsou ovlivňovány investicemi, které se právě v daném roce realizují. Běžné výdaje tvoří vždy zhruba kolem 70 % – 80 % celkových výdajů. Nejvyšší výdaje mělo dle následujícího grafu město Bohumín v roce 2011 a nejnižší pak v roce 2013. V roce 2011 město přistoupilo k výměně oken a zateplení domů č. p. 1019 na ulici Osvoboditelů, č.p. 1093 na ulici Svat. Čecha, jež má ve vlastnictví a k výměně výtahů u domu č.p. 1055 na ulici Okružní.

Graf 1.2 Vývoj výdajů ve sledovaném období 2009 – 2013

v tis. Kč

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

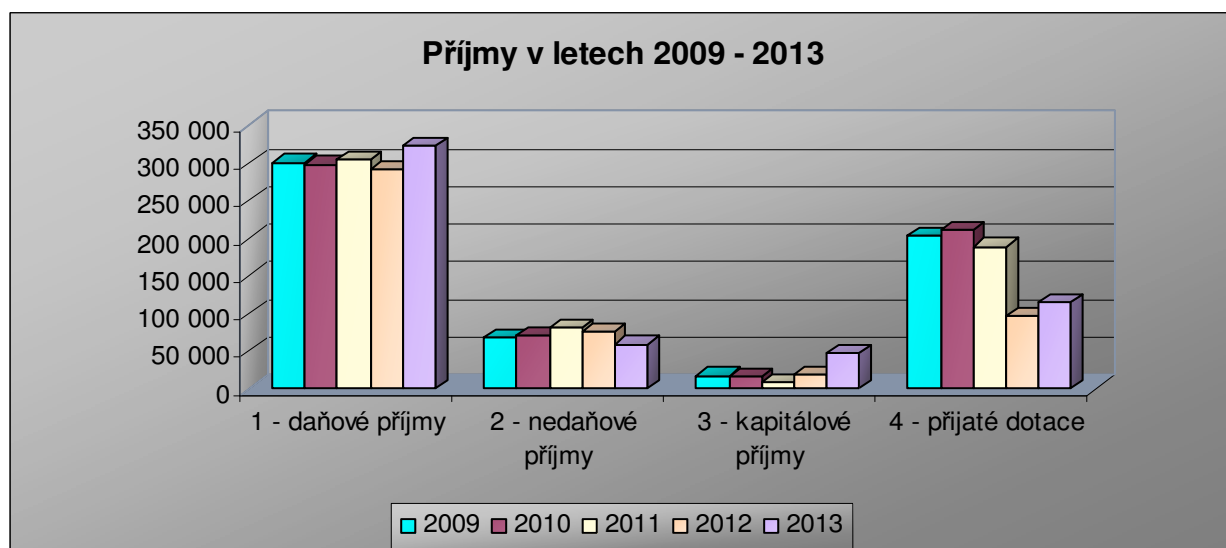
Příloha číslo 2

Příjmy a výdaje města Orlová v letech 2009–2013

Následující graf 2.1 uvádí vývoj příjmů města Orlová v letech 2009 – 2013. Je patrné, že pro město jsou nejvýznamnějšími finančními zdroji daňové příjmy. Tyto příjmy jsou ve sledovaném období poměrně vyrovnané. Malé výkyvy ve vývoji daňových příjmů, mohou být způsobeny pozvolným odezníváním ekonomické krize. Dalším významným zdrojem příjmů jsou dotace, které město obdrželo převážně ze státního rozpočtu prostřednictvím jednotlivých ministerstev a dotace poskytnuté prostřednictvím jednotlivých programů EU.

Graf 2.1 Vývoj příjmů v letech 2009 – 2013

v tis. Kč

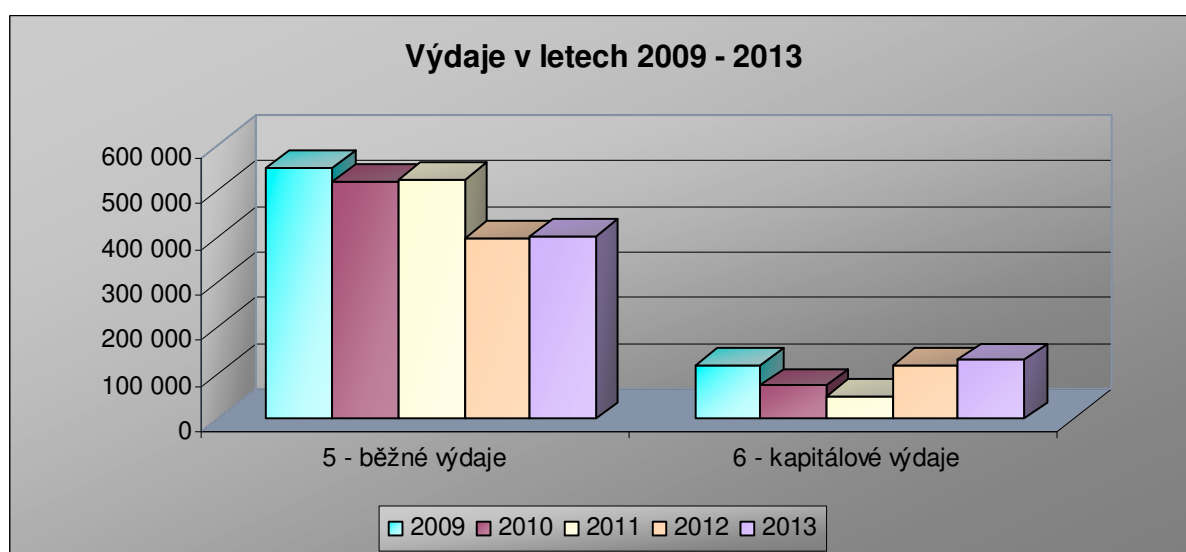

Zdroj: interní dokumenty, rozborů hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Následující graf 2.2 popisuje běžné a kapitálové výdaje v letech 2009 – 2013. V rámci přijatých rozpočtových opatření v oblasti výdajů je možné ve sledovaném období vidět poměrně výrazné rozdíly v jejich výši. Město Orlová mělo nejnižší výdaje v roce 2012 a naopak nejvyšší v roce 2009, kdy dopad ekonomický krize nebyl tak razantní. Výše jednotlivých výdajů se v jednotlivých letech odvíjí od realizovaných stavebních investic, které mají víceletý charakter. Tyto investice jsou zároveň spojeny s časovými prodlevami, jež během realizace projektů často vznikají.

Graf 2.2 Vývoj výdajů v letech 2009 – 2013

v tis. Kč

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Příloha číslo 3

Příjmy a výdaje měst Bohumín a Orlová v letech 2009–2013

Tato tabulka podrobně ukazuje vývoj jednotlivých příjmů a výdajů v letech 2009–2013 za města Orlová a Bohumín.

Tab. 3.1 Vývoj příjmů a výdajů v letech 2009 – 2013

v tis. Kč

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Bohumín					
Daňové příjmy	214 555	213 517	215 834	225 909	255 674
Nedaňové příjmy	254 656	272 692	274 428	270 084	294 125
Kapitálové příjmy	19 533	15 263	8 251	7 000	6 120
Přijaté dotace	134 290	142 724	148 425	60 945	54 151
Celkem	623 034	644 196	646 938	563 938	610 070
Běžné výdaje	514 036	529 363	549 072	462 339	430 816
Kapitálové výdaje	127 262	121 013	86 686	80 157	132 165
Celkem	641 298	650 376	635 758	542 496	562 981
Orlová					
Daňové příjmy	301 008	298 579	304 779	292 974	323 037
Nedaňové příjmy	69 295	71 634	82 236	75 405	59 056
Kapitálové příjmy	17 799	15 488	9 402	19 973	46 753
Přijaté dotace	203 181	212 485	189 108	96 908	114 654
Celkem	591 283	598 186	585 525	485 260	543 500
Běžné výdaje	550 316	521 566	525 763	397 568	400 290
Kapitálové výdaje	119 501	72 870	51 003	116 919	129 137
Celkem	669 817	594 436	576 766	514 487	529 427

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

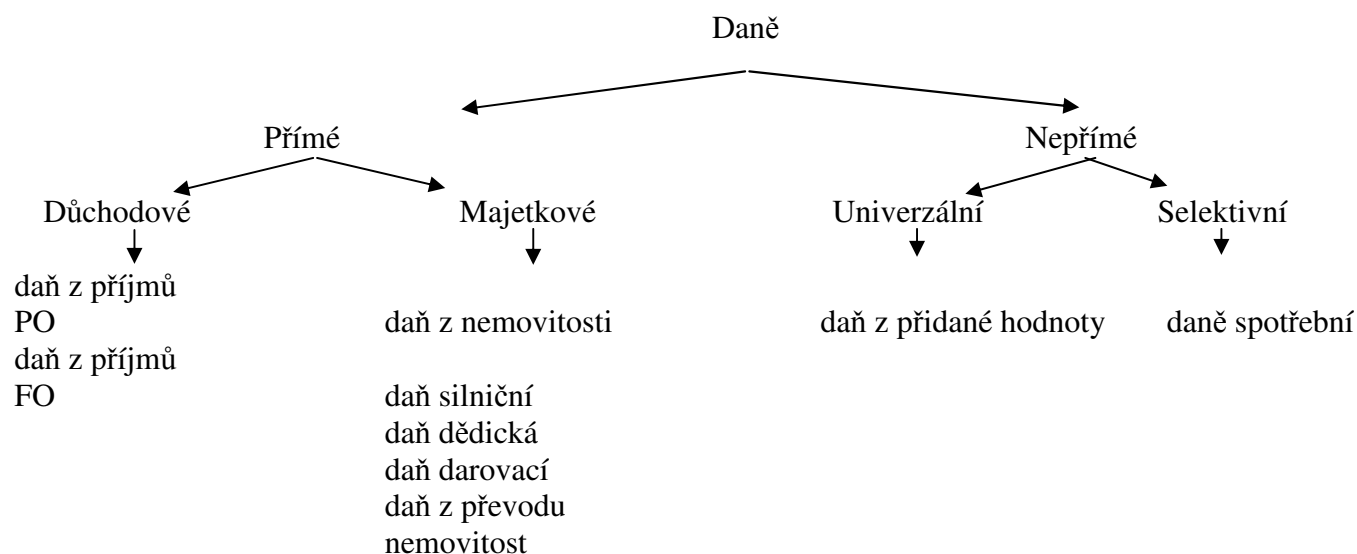
Příloha číslo 4

Soustava daní v ČR

Soustava daní vychází ze zákona č. 212/1992 Sb., o soustavě daní, ve znění pozdějších předpisů a tvoří ji:

- daň z přidané hodnoty,
- daně spotřební,
- daň z příjmů fyzických a právnických osob,
- daň z nemovitých věcí,
- daň silniční,
- daň z nabytí nemovitých věcí,
- daň k ochraně životního prostředí.³³

Daňová soustava České republiky

³³ REKTOŘÍK, J., J. ŠELEŠOVSKÝ a kol. *Jak řídit kraj, město obec: rukověť územní samosprávy, díl 2 - Finance, rozpočty, účetnictví, veřejná kontrola*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 135 s. ISBN 80-210-2955-5.

Příloha číslo 5

Daňové příjmy města Bohumín v letech 2009-2013

V roce 2009 tvořily daňové příjmy 33 % celkových příjmů a byly ve výši 214 mil. Kč. V tomto roce město zaznamenalo především výrazný nárůst daně z příjmu fyzických osob z podnikání. Výrazný pokles byl u výběrů daní od právnických osob. Naplněny byly pouze místní poplatky, nepodařilo se však naplnit poplatky správní, poplatky za uložení odpadů a odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu.

Daňové příjmy v roce 2010 tvoří stejně jako v předchozím roce 33 % příjmů, což je 213 mil. Kč. V tomto roce byl zaznamenán nárůst u daně z přidané hodnoty. Naopak výrazný pokles byl u výběru daní od fyzických osob z podnikání. Stejně jako v předešlém roce se podařilo naplnit pouze místní poplatky a naplnit se nepodařilo poplatky správní, poplatky za uložení odpadů a odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu.

V roce 2011 byly daňové příjmy ve výši 32 % veškerých rozpočtových příjmů a dosáhly částky 215 mil. Kč. V tomto roce město zaznamenalo nárůst u daně ze závislé činnosti fyzických osob. U daně z nemovitosti město zaznamenalo přírůstek o 4 000 Kč oproti roku 2010, což bylo zapříčiněno vyšším inkasem. Naopak výrazný pokles nastal u výběrů daní z přidané hodnoty a příjmů právnických osob.

Daňové příjmy dosáhly v roce 2012 až na 39 % celkových příjmů a byly v celkové výši 225 mil. Kč. Díky změně místního koeficientu vzrostl příjem u daně z nemovitosti. Významný pokles byl zaznamenán u daně z přidané hodnoty. Ve srovnání s rokem 2011 vzrostl výnos daně z nemovitosti o 12 mil. Kč a to díky vyššímu inkasu daně z nemovitosti. V tomto roce se nepodařilo naplnit v rámci rozpočtu správní poplatky, poplatky za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu a poplatky za uložení odpadů. Naopak poplatky byly v rozpočtu naplněny. Odvoz plynoucích z výherních hracích přístrojů a interaktivních videoloterních terminálů činilo 6,1 mil. Kč.

V roce 2013 byly daňové příjmy ve výši 41 % celkových příjmů a dosáhly výše 255 mil. Kč. Což stejně jako u města Orlová tvoří nejvyšší daňový příjem ve sledovaném období. Díky novému rozpočtovému určení daní zaznamenaly veškeré druhy daní nárůst oproti předcházejícím obdobím. Ve srovnání s rokem 2012 se jedná v oblasti daňových

příjmů a nárůst 23 mil. Kč. Správní poplatky, místní poplatky, poplatky za uložení odpadu, poplatky za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu a odvod z výherních hracích přístrojů a interaktivních videoloterních terminálů se podařilo v tomto roce v rozpočtu naplnit. Odvod z výherních hracích přístrojů a interaktivních videoloterních terminálů byl ve výši 9,7 mil. Kč.

Následující tabulka podrobně definuje výši jednotlivých daňových příjmů v letech 2009–2013. Z tabulky vyplývá, že nejvýznamnější částí daňových příjmů jsou výnosy z jednotlivých daní. Vzhledem k tomu, že má město Bohumín zavedeny pouze dva druhy místních poplatků jedná se o zdroj příjmů poměrně nevýznamný.

Tab. 5.1 Daňové příjmy města Bohumín v letech 2009 – 2013

v tis. Kč

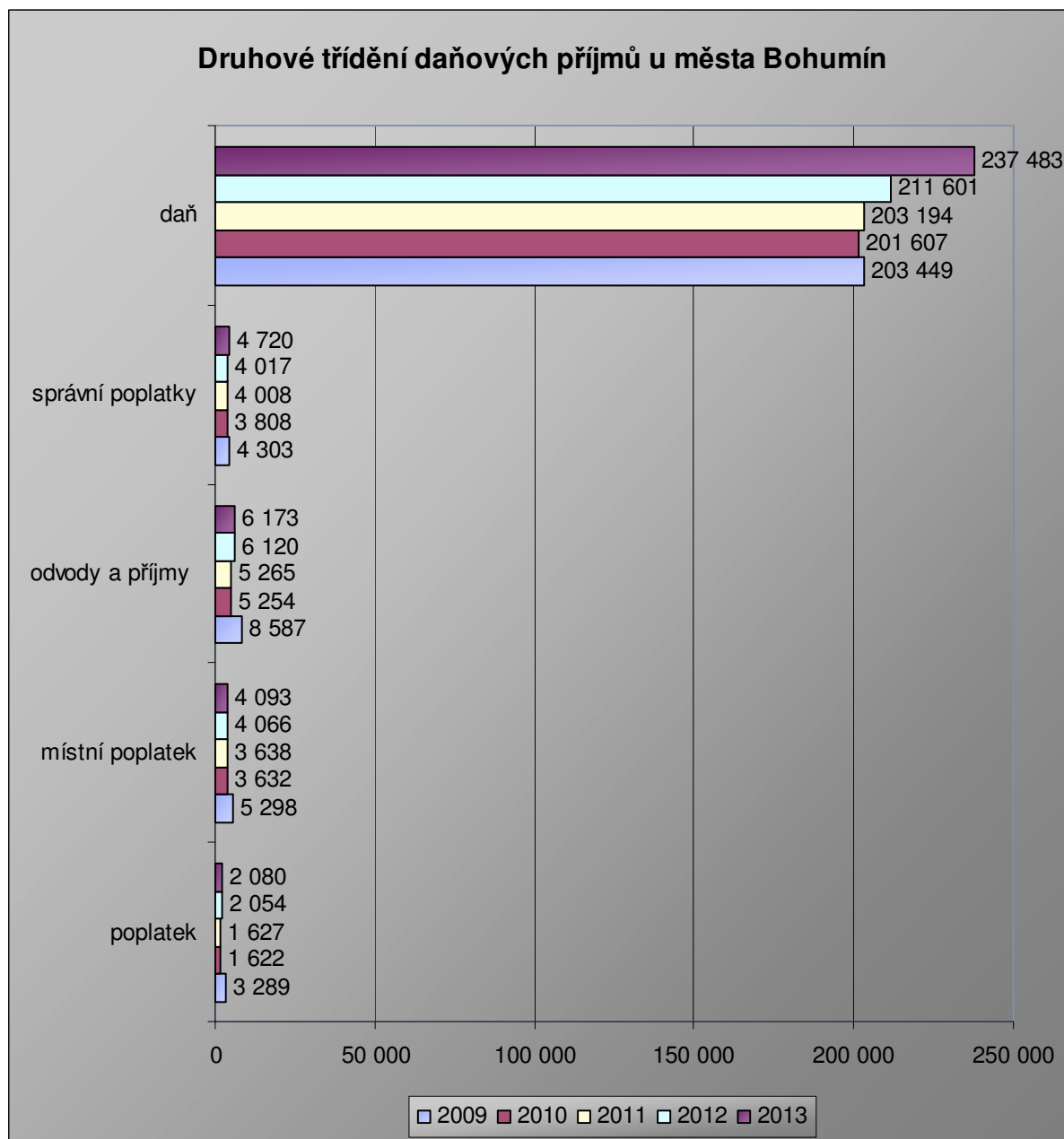
Rok	2009	2010	2011	2012	2013
sdílené daňové výnosy sesk. 11 a 12 celkem	184 424	179 422	177 861	171 760	195 056
daň z příjmů právnických osob za obce	8 330	11 646	13 229	9 579	12 167
Poplatek za uložení odpadů a odnětí půdy	3 289	1 622	1 627	2 054	2 080
Poplatek ze psů	711	731	716	680	716
Poplatek za užívání veřejného prostranství	1 319	4 249	1 796	704	716
poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	572	926	390	0	0
Poplatek za IVT	0	0	2 633	246	0
zrušené místní poplatky	0	5	7	6	0
odvod výtěžku z provozování loterií	663	340	1 233	6 351	9 727
příjmy za zkoušky (řidičské oprávnění)	249	229	230	250	232
správní poplatky	4 303	3 808	4 008	4 017	4 720
daň z nemovitostí	10 695	10 539	12 104	30 262	30 260
<i>Třída 1 - daňové příjmy</i>	214 555	213 517	215 834	225 909	255 674

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Graf 5.1 zobrazuje vývoj daňových příjmů, dle druhového třídění v letech 2009–2013 u města Bohumín.

Graf 5.1 Druhové třídění daňových příjmů

v tis. Kč

Zdroj: interní dokumenty, rozborů hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Z grafu je patrné, jak důležitým příjmem pro rozpočet města jsou daně, které tvoří v průměrně 95 % veškerých daňových příjmů. Zároveň si můžeme u daňové oblasti všimnout, jak nové rozpočtové určení daní zapříčinilo nárůst těchto příjmů v roce 2013.

Příloha číslo 6

Daňové příjmy města Orlová v letech 2009–2013

Jak již bylo nastíněno v předchozí kapitole, město Orlová v roce 2009 utrpělo významný výpadek daňových příjmů ve výši 34 mil. Kč, což pro město Orlová znamená téměř 92 % daňový příjmů. Rozpočet nebyl naplněn ani na úseku poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj, a to o 698 tis. Kč, což bylo zapříčiněno snížením počtu provozovaných výherních hracích přístrojů. Rozpočet nebyl naplněn také u daně z nemovitosti a to o 370 tis. Kč z důvodu vrácení v minulosti chybně vyměřené daně za pozemky Finančním úřadem Orlová. Celkové daňové příjmy v roce 2009 byly ve výši 301 mil. Kč.

Rok 2010 ovlivnil průběh rozpočtového hospodaření města Orlová v oblasti daňových příjmů, kdy byl oproti roku 2009 zaznamenán příznivější vývoj, avšak se rozpočet nepodařilo překročit, ale pouze téměř naplnit. Daňové příjmy v tomto roce dosáhly výše 298 mil. Kč. Daň z nemovitosti bylo nutno pro rok 2011 stanovit odhadem, a to z důvodu změny zákona a s tím související změnou sazeb, skutečná hodnota oproti odhadu činila téměř o 2,8 mil. Kč méně. Nenaplnění rozpočtu bylo zaznamenáno u odvodu výtěžku z provozování loterií minus 549 tis. Kč. Naopak plnění nad rámec stanoveného rozpočtu vykazují některé místní poplatky (poplatek za užívání veřejného prostranství, za provozovaný výherní hrací přístroj, ze vstupného).

V roce 2011 tvořila významný příjem třída daňových příjmů. Daňové příjmy dosáhly výše 304 mil. Kč. Výnosy z daní, které obce dostávají do svého rozpočtu zůstalo v roce 2011 daleko za předpokládanými hodnotami. Odchylka od rozpočtu činila pro město Orlová minus 6 068 tis. Kč. Výnos daně z nemovitosti také nesplnil předpokládaný finanční objem a městu tak vznikl výpadek ve výši 1 131 ti. Kč. Místní a správní poplatky v tomto roce vykazují odchylky v řádech desítek až statisíců Kč. Míra plnění rozpočtu byla v roce 2011 zaznamenána u poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj a to o 1 712 tis. Kč, a také u poplatku za užívání veřejného prostranství o více než 600 tis. Kč.

V roce 2012 byly v rámci daňových příjmů zaznamenány mírnější odchylky od rozpočtu i některé místní a správní poplatky. V tomto roce dosáhly daňové příjmy celkem 292 mil. Kč. Mírný pokles byl zaznamenán u odvodu výtěžku z provozování loterií a příjmu

za vydání řidičských oprávnění. Vyšší plnění rozpočtu pak bylo možné sledovat u odvodu za výherní hrací přístroj, poplatku za užívání veřejného prostranství nebo daně z nemovitosti.

Výši daňových příjmů v roce 2013 ovlivnila položka sdílených daňových výnosů. Díky níž měla nově schválená legislativa deklarovat zvýšené výnosy. Město Orlová zaznamenalo pokles výše uvedených výnosů především v roce 2012, kdy byly výnosy téměř o 11 mil. Kč nižší než v roce 2011. Ve sledovaném období tedy v letech 2009–2013 dochází k postupné stagnaci daňových výnosů v oblasti sdílených daní. Město uvádí, že tato zhoršená situace vznikla především v důsledku zhoršené ekonomické situace. Celkové daňové příjmy však byly nejvyšší za sledované období právě v roce 2013, a to ve výši 323 mil. Kč

Tabulka uvádí daňové příjmy města Orlová v letech 2009–2013. V tabulce je jasné patrné, že sdílené daně tvoří podstatnou část daňových příjmů. Dalším významným zdrojem je místní poplatek za likvidaci komunálního odpadu a významným zdrojem příjmů je i daň z nemovitosti.

Tab. 6.1 Daňové příjmy v letech 2009–2013

v tis. Kč

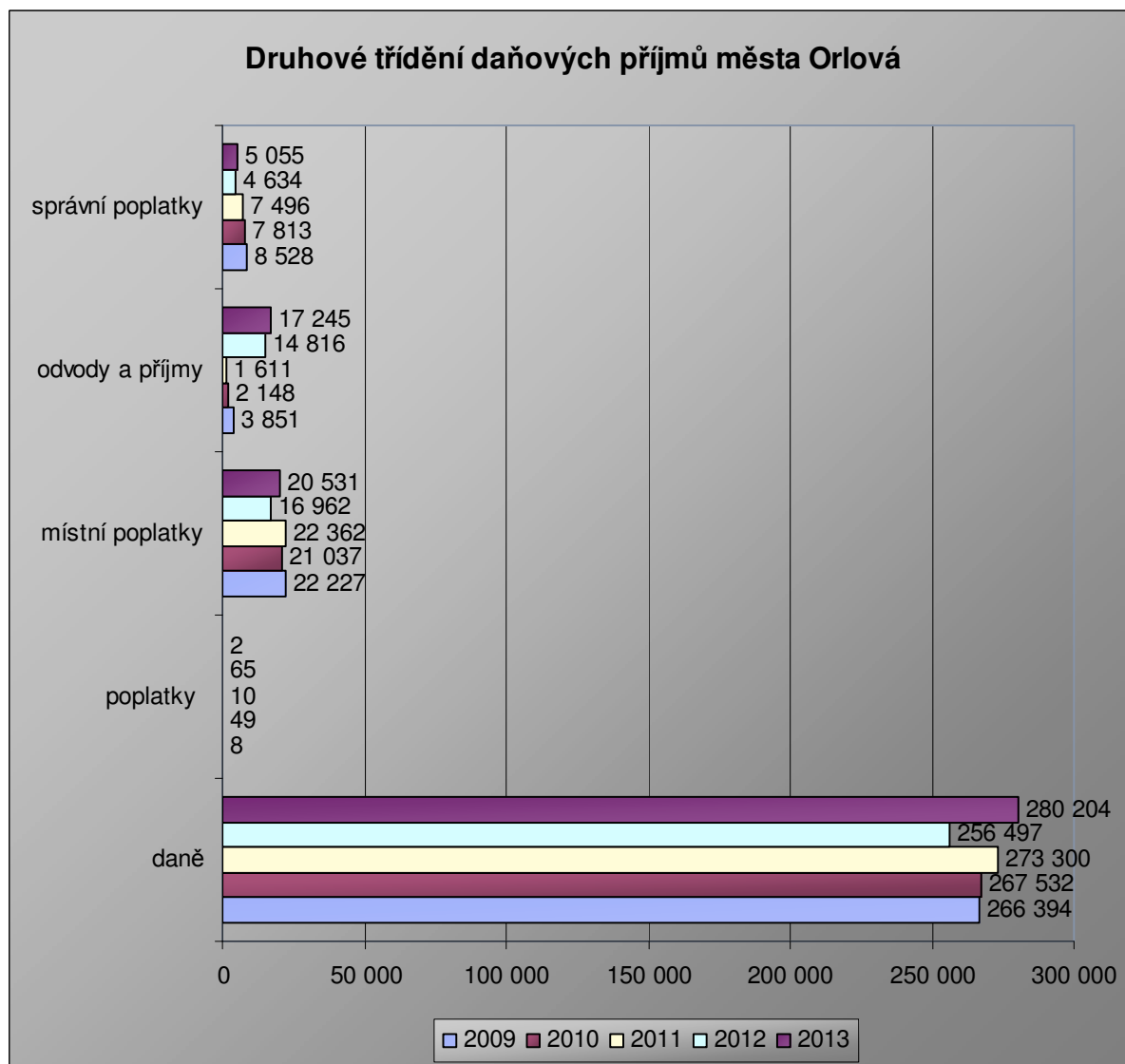
Rok	2009	2010	2011	2012	2013
sdílené daňové výnosy sesk. 11 a 12 celkem	252 692	255 017	255 362	243 521	268 852
daň z příjmů právnických osob za obce	8 572	4 351	10 669	3 948	2 964
poplatky za znečišťování ovzduší	8	7	7	8	0
odvody za odnětí půdy ze ZPF	0	42	1	53	1
poplatky za odnětí pozemků plnění funkcí lesa	0	0	2	4	1
Poplatek za likvidaci komunálního odpadu	15 174	14 314	14 338	14 110	17 493
Poplatek ze psů	1 586	1 490	1 478	1 453	1 378
Poplatek za užívání veřejného prostranství	932	1 082	1 394	920	1 084
Poplatek ze vstupného	8	17	20	33	112
Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	4 502	4 112	5 112	405	453
zrušené místní poplatky	25	22	20	41	11
odvod výtěžku z provozování loterií	3 203	1 951	1 274	831	1 306
příjmy za zkoušky (řidičské oprávnění)	455	387	340	310	300
ostatní odvody z vybraných činností	193	-190	-3	16	-16
správní poplatky	8 528	7 813	7 496	4 634	5 055
daň z nemovitostí	5 130	8 164	7 269	9 028	8 388
odvod z výherních hracích přístrojů	0	0	0	13 659	15 655
Třída 1 - daňové příjmy	301 008	298 579	304 779	292 974	323 037

Zdroj: interní dokumenty, rozborů hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Graf 6.1 popisuje vývoj daňových příjmů města Orlová v letech 2009–2013, dle druhového třídění.

Graf 6.1 Druhové třídění daňových příjmů

v tis. Kč

Zdroj: interní dokumenty, rozborů hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Stejně jako u města Bohumín, je i zde patrné, že nevýznamnějším daňových příjmem jsou daně. Na rozdíl od města Bohumín, je zde vidět poměrně výrazný podíl, které mají na rozpočet místní poplatky, jako nejvýnosnější z těchto poplatků je poplatek za likvidaci komunálního odpadu.

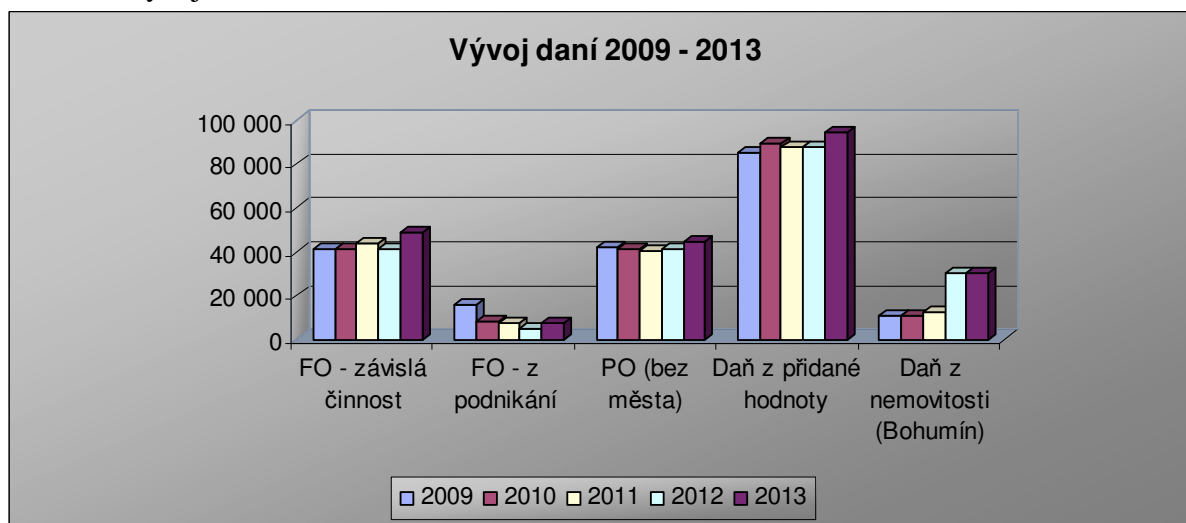
Příloha číslo 7

Vývoj jednotlivých daní u města Bohumín v letech 2009–2013

Následující graf vyjadřuje vývoj daní ve sledovaném období 2009–2013. Z grafu je patrné, že pro město Bohumín je nejvýznamnější daní daň z přidaného hodnoty, následuje daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daň z příjmů právnických osob.

Graf 7.1. Vývoj daní města Bohumín

v tis. Kč

Zdroj: interní dokumenty, rozborů hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

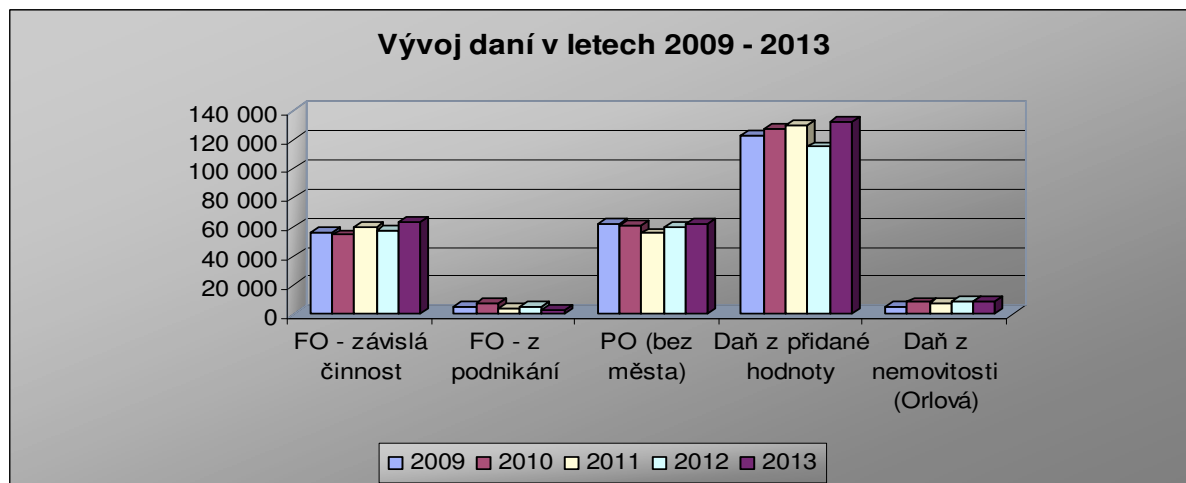
Příloha číslo 8

Vývoj jednotlivých daní u města Orlová v letech 2009–2013

Následující graf znázorňuje vývoj daní města Orlová v letech 2009–2013. Stejně jako u města Bohumín má i město Orlová nejvyšší příjem z daně z přidaného hodnoty. Další významnou daní pak je daň z příjmů právnických osob.

Graf 8.1 Vývoj daní města Orlová

v tis. Kč

Zdroj: rozbor hospodaření města Orlová za období 2009 – 2013, vlastní zpracování.

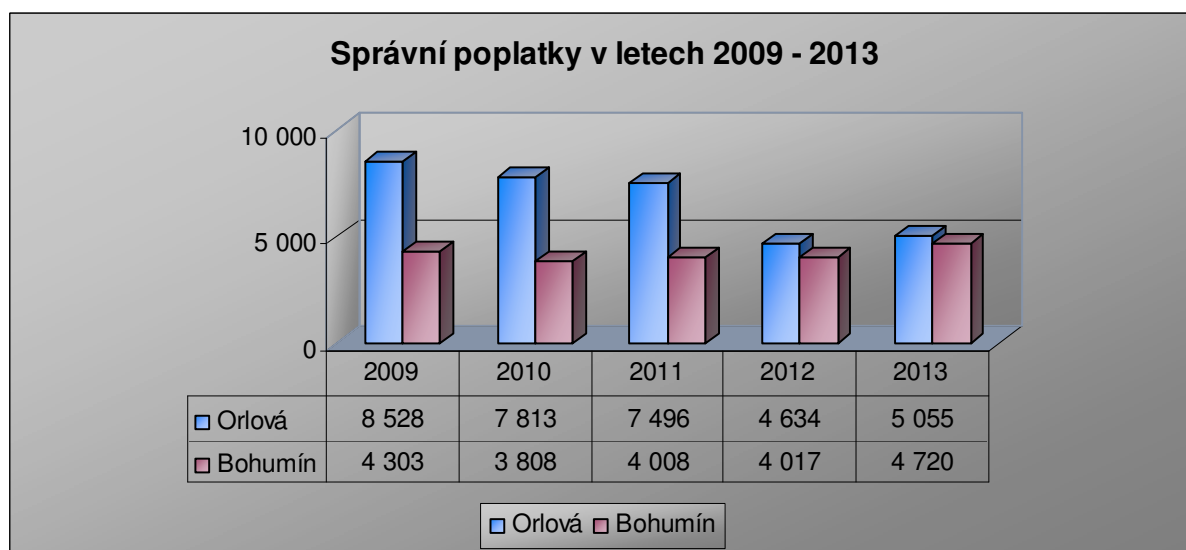
Příloha číslo 9

Správní poplatky měst Bohumín a Orlová v letech 2009–2013

Tento graf 9.1 znázorňuje vývoj správních poplatků v letech 2009–2013. Z grafu je patrné, že u města Orlová dochází k postupnému snižování příjmů v této oblasti, zatím co u města Bohumín se příjmy za správní poplatky výrazně nemění.

Graf 9.1 Vývoj správních poplatků v letech 2009–2013

v tis. Kč

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování

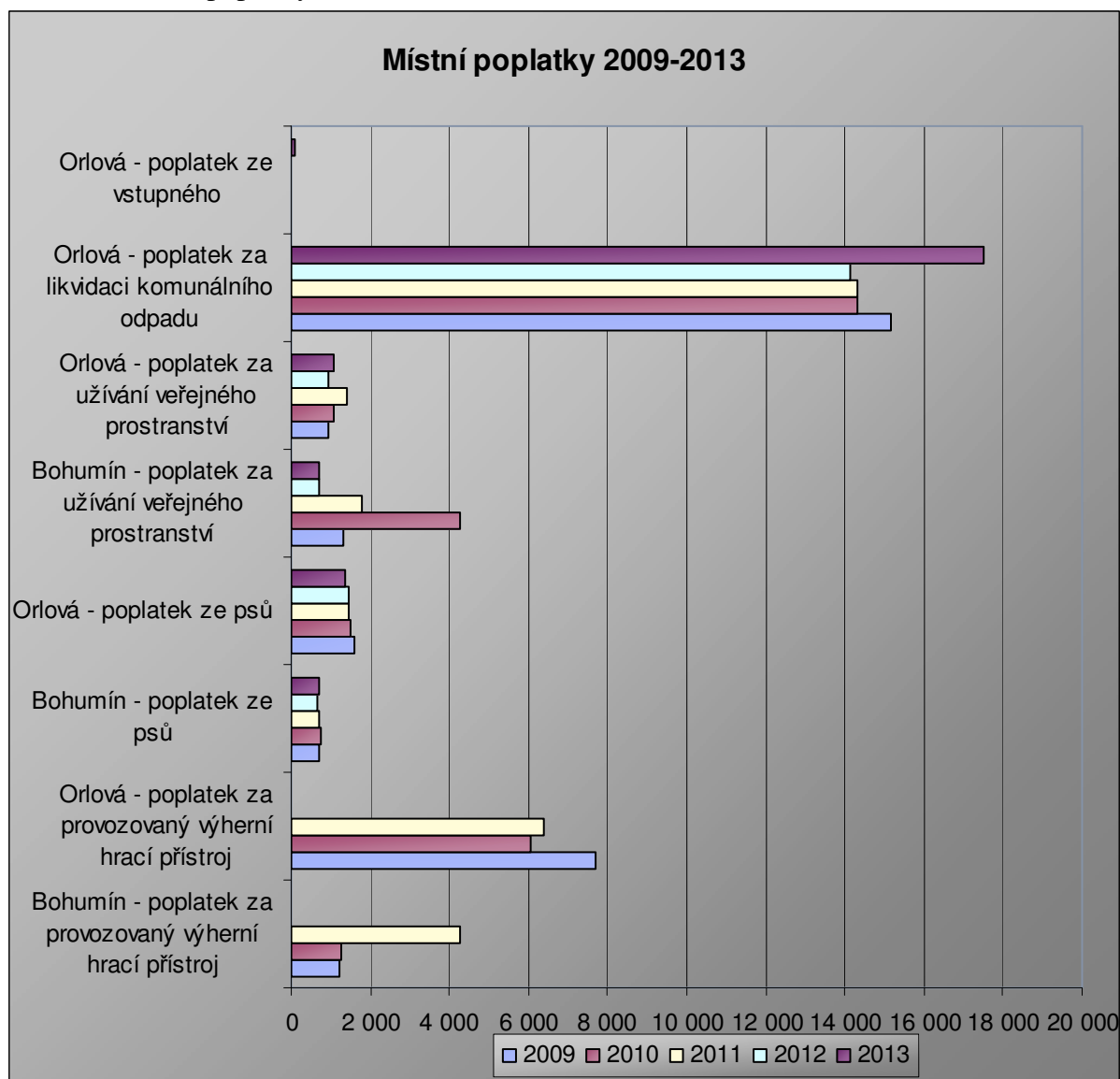
Příloha číslo 10

Místní poplatky měst Bohumín a Orlová

Graf 10.1 graficky znázorňuje vývoj místních poplatků v letech 2009–2013. Z grafu je patrné, že pro město Orlová je nejvyšší příjem z poplatku za likvidaci komunálního odpadu. V letech 2009–2011 byl významným příjmem také poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj. U města Bohumín, je významným příjmem. Poplatek za užívání veřejného prostranství.

Graf 10.1 Místní poplatky v letech 2009–2013

v tis. Kč

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Příloha číslo 11

Místní poplatek za psa

Poplatek za psa je obecně závaznou vyhláškou definován v obou městech je **poplatek za psa**. Poplatek za psa se hradí u psů starších 3 měsíců a poplatníkem je fyzická nebo právnická osoba s trvalým pobytem (ne sídlem) na území České republiky. Od platby tohoto poplatku jsou osvobozeny následující držitelé psa, a to osoba nevidomá, s těžkým zdravotním postižením, která je držitelem průkazu ZTP/P, osoby cvičící psy následně určených k doprovodu výše uvedených osob atd. Maximální sazba, kterou si může město stanovit, je 1 500 Kč za kalendářní rok.

V posledních letech se velmi často přistupuje k čipování psů. V případě, že by došlo k zaběhnutí a odchycení psa na území města, kde se čipování provádí, automaticky by došlo k načipování psa, majitel je následně povinen poplatek za čip při vyzvednutí psa z útulku uhradit.

Poplatky za psy v obou městech znázorňuje následující tabulka:

Tab. 11.1 Místní poplatek ze psů

v tis. Kč

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Orlová	1 500	1 490	1 478	1 453	1 378
Bohumín	711	731	716	680	716

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Město Bohumín využívá obdržené poplatky za psy k úhradě nákladů na úklid psích výkalů nebo k údržbě veřejných výběhu pro psy. Při zaplacení poplatku obdrží majitele psa na radnici zdarma igelitové sáčky. Dále dochází ke kontrole přihlášených psů městskou policií, domovníky v nájemních domech nebo jsou kontroly prováděny přímo na podnět občanů. V současné době město Bohumín neuvažuje o nákupu čteček čipů ani o povinném čipování psů.

Příloha číslo 12

Místní poplatek za užívání veřejného prostranství

Města Bohumín i Orlová vybírají tento poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství, jako např. výkopové práce, umístění dočasných staveb a zařízení sloužících po poskytování prodeje a služeb, umístění stavebních nebo reklamních zařízení, umístění cirkusů, lunaparků a jiných podobných atrakcí, umístění skládek, trvalé parkovací místo, užívání daného prostranství pro pořádání kulturních, sportovních a reklamních akcí nebo potřeby tvorby filmových a televizních děl. Jestliže je akce pořádána na veřejném prostranství a výtěžek z této akce je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely, poplatek se neplatí. Zákon stanovuje cenu 10 Kč za každý i započatý metr čtvereční užívaného veřejného prostranství. V případě využití veřejného prostranství k účelům umístění prodejního nebo reklamního zařízení popř. lunaparku či jiných atrakcí, je možné sazbu zvýšit až na desetinásobek. Poplatek se může stanovit jako týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou.³⁴

Za veřejné prostranství se zpravidla považují prostory, které jsou přístupné každému bez jakéhokoliv omezení a bez ohledu na vlastníka. Jedná se o veřejně přístupné komunikace, parkoviště, chodníky, náměstí, odstavné plochy a další. Veřejná zeleň je dle vyhlášky definována jako zeleň sídlištní zástavby a obytných městských částí, sadové a parkové úpravy, zeleň vodních nádrží a zeleň podél pozemních komunikací.

V následující tabulce jsou zobrazeny poplatky za užívání veřejného prostranství obou měst v letech 2009–2013. Místní poplatek je významným příjmem pro obě města.

Tab. 12.1 Poplatek za užívání veřejného prostranství

v tis. Kč

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Orlová	827	1 082	1 394	920	1 084
Bohumín	1 319	4 249	1 796	704	715

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Příloha číslo 13

³⁴ Zákon č. 565 ze dne 13. prosince 1990 Sb o místních poplatcích, § 4 odst. 1 zákona o místních poplatcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1990. Dostupný také z: portal.gov.cz

Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj

V následující tabulce můžeme porovnat poplatky za provozovaný výherní hrací přístroj ve sledovaném období 2009-2011. Pro obě města byl příjem z tohoto poplatku do konce roku 2011 významný.

Tab. 13.1 Poplatek za výherní hrací přístroj v tis. Kč

Rok	2009	2010	2011
Orlová	7 705	6 063	6 386
Bohumín	1 234	1 266	4 263

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2011, vlastní zpracování.

Ve městě Bohumín v minulosti klesl počet klasických automatů ze 140 na 30, ale s příchodem videoterminálu opět vzrostl asi na 150. Město Bohumín se snaží, aby herny zmizely především z centra města a blízkosti škol. Podobný postup by chtělo zavést i město Orlová. Tyto skutečnosti vycházejí z nedávného rozhodnutí Ústavního soudu.

Příloha číslo 14

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu

Práce spojené se sběrem a přepravou netříděného komunálního odpadu jsou pouze částí nakládání s odpady na území města. Město musí koordinovat všechny činnosti tak, aby uspokojily potřeby všech občanů. V tomto ohledu se jedná především o pravidelné vyvážení nádob na směsný odpad, odvoz odpadu a uložení komunálního odpadu na skládku. Město dále musí provozovat sběrné dvory určené pro likvidaci nebezpečného odpadu a následné třídění dovezeného odpadu. Často se stává, že výše poplatku nepokrývá celkové náklady a obcím v tomto ohledu nezbyvá nic jiného než dotovat sběrné dvory ze svých vlastních zdrojů. Poplatek je stanoven tak, že jedna složka poplatku je stanovena na základě skutečných nákladů, které má město k dispozici z předchozího kalendářního roku na svoz a sběr netříděného komunálního odpadu. Zákon tento poplatek neupravuje, ale jednotlivá města si mohou sama stanovit osvobození či snížení poplatku.

Město Orlová osvobozuje od platby poplatku následující skupinu obyvatel:

- osoby, které jsou ve vazbě nebo výkonu trestu,
- nezletilé osoby svěřené soudně do ústavní výchovy,
- osoby, které žijí v ubytovnách nebo sociálních a zdravotnických zařízeních po dobu min. 3 měsíců,
- osoby, jež byly úředně prohlášené za nezvěstné,
- držitelé průkazu ZTP/P
- osoby, které žijí v zahraničí déle než 1 rok.

Následující tabulka 14.1 popisuje příjem z poplatku za likvidaci komunálního odpadu Města Orlová za období 2009–2013. Tento poplatek je po výnosu z daní druhým nejvyšším daňovým příjmem.

Tab. 14.1 Poplatek za likvidaci komunálního odpadu

v tis. Kč

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Orlová	15 174	14 314	14 338	14 110	17 493

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.

Ročně stojí město Bohumín nakládání s komunálním odpadem přibližně 16 mil. Kč. V této částce se odráží svoz a ukládání na městskou skládku a jsou zde započítány také náklady na sběr nebezpečných odpadů, provozování sběrných dvorů, separaci odpadu a likvidaci černých skládek. V rámci své snahy o třídění komunálního odpadu město každoročně vydává 9,5 tisíců eko-kalendářů, kde je možné nalézt veškeré informace o cenách, svozech i nakládání s komunálními odpady. Tyto kalendáře jsou dárkem města svým občanům, kteří tento kalendář obdrží vždy před Vánoci.

Příloha číslo 15

Potvrzení hypotézy 1

Níže uvedená tabulka prezentuje vývoj přímých a nepřímých daní měst Bohumín a Orlová.

Tab. 15.1 Přímé a nepřímé daně

v tis. Kč

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Bohumín - přímé daně					
FO - závislá činnost	41 040	41 281	43 304	41 374	48 814
FO – z podnikání	15 967	7 797	6 969	5 130	7 311
PO (bez města)	42 294	41 300	40 180	41 363	44 500
Daň z nemovitosti	10 695	10 539	12 104	30 262	30 260
Celkem za Bohumín	109 996	100 917	102 557	118 129	130 885
Orlová - přímé daně					
FO - závislá činnost	56 777	54 557	59 888	57 030	63 883
FO – z podnikání	5 589	7 381	3 912	5 347	3 011
PO (bez města)	62 470	60 635	55 700	59 841	62 751
Daň z nemovitosti	5 130	8 164	7 269	9 028	8 388
Celkem za Orlovou	129 966	130 737	126 769	131 246	138 033
Celkem za Bohumín a Orlovou	239 962	231 654	229 326	249 375	268 918
Bohumín - nepřímé daně					
Daň z přidané hodnoty	85 123	89 044	87 408	87 408	94 428
Orlová - nepřímé daně					
Daň z přidané hodnoty	122 851	127 453	130 543	115 227	132 809
Celkem za Bohumín a Orlovou	207 974	216 497	217 951	202 635	227 237

Zdroj: interní dokumenty, rozbor hospodaření měst Orlová a Bohumín v letech 2009–2013, vlastní zpracování.